LATVIJA
Latvian Newspaper

Published twice weekly. Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division. 14-th July 1947. AG 383. 7 GEC-AGO. Editor: Kārlis Rabācs. Printer: „Schwäbisches Volksblatt" Günzburg/Donau Bürgermeister — Landmannplatz 7. Population to be served: 20.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 4 (109)
Piektdien, 1948. g. 16. janv.

Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg/Donau, „Latvija". — Tālruņi: apg. 84, red. 80, spiest. 92.

Prasa 12 miljardu ASV gaisa spēkiem

Līdz 1952. gadam atombumba būšot arī citām valstīm

VALDĪBA UZVARĒJUSI „PIRMO GĀJIENU" PAR MARŠALA PLĀNU

Kaut gan debates ASV kongresā vēl turpinās, Vašingtonas informētās aprindas, pēc BBC ziņām, uzskatot, ka valdība „pirmo gājienu par Maršala plānu jau uzvarējusi", jo esot paredzams, ka kongress apstiprinās pirmdien 15 plāna mēnešiem pieprasīto summu, 6,8 miljardu dolaru, bez grozījumiem. Reizē ar apspriedēm par Maršala plānu kongress uzklausījis arī ASV budžeta projektu nākamam saimniecības gadam, ko iesniedzis prezidents Trumens. Bez tam nolasīts ziņojums par nepieciešamu ASV gaisa aizsardzības stiprināšanu, ko sarakstījusi speciāla prezidenta iecelta ekspertu komisija.

Komisija atzinusi, ka ASV nākošos divi gados nepieciešami jāizdod 12 miljardi dolaru savas gaisa aizsardzības stiprināšanai, bet līdz 1952. gadam jāpabeidz ASV gaisa spēku izveidošana, lai tie varētu atvairīt iespējumus lielākus uzbrukumus ar atomieročiem. Priekšlikumā ieteikts jau šogad trīskāršot summas, kas budžetā paredzētas gaisa aizsardzības stiprināšanai. Esot jāpārveido ASV aviācija gan militārā ziņā, gan produkcijas plānos, gan arī satiksmes, pētniecības un kontroles laukos.

Ziņojumā teikts, ka ASV jāpārkārto aizsardzība uz jauniem stratēģiskiem principiem, vislielāko vērību veltot gaisa spēkiem. Esot neattaisnojams risks dibināt aizsardzības plānus uz pieņēmumu, ka arī citām valstīm līdz 1952. g. beigām nebūs lielāki daudzumi atomieroču. Komisija gan piekrītot ievērojamo militāru lietpratēju uzskatam, ka jauna kaŗa izcelšanās nav gaidāma tikmēr, kamēr ASV būšot monopols atomieroču ziņā, bet tad, kad šis monopols būšot lauzts, ASV būšot nepieciešami tik stipri gaisa spēki, lai tie varētu atvairīt visus gaisa uzbrukumus viņu territorijai.

Ziņojumu kopīgi izstrādājuši 151 aviācijas eksperts, kas starp citu ieteic pastiprināt ASV gaisa floti, lai tai būtu 18.000 lidmašīnu 1952. g. beigās. Pieprasīts pusmiljards dolaru novecojušu lidmašīnu atvietošanai, kā arī prasīts, lai pieņem noteiktus lidmašīnu produkcijas plānus nākošiem 5 gadiem. Intensīvāk nekā līdz šim esot jāturpina pētīšanas darbs, visvairāk lielu ātrumu sasniegšanai, un visiem pētījumiem esot jāklūst militāri sargātiem noslēpumiem.

Budžeta projekts, ko prezidents Trumens iesniedzis kongresam, paredz nākošajam saimniecības gadam 44,5 miljardu dolaru ienākumus un 39,7 miljardu dolaru izdevumu. Iepazīstinot kongresu ar šo projektu, Trumens norādījis, ka ASV vajadzētu izdot vēl daudz vairāk naudas militāriem mērķiem, ja kongress nepieņemtu Maršala plānu. Tagad projektā militāriem izdevumiem paredzēti kopā 11,25 miljardi dolaru, bet ārvalstu atbalstīšanai 7 miljardi dolaru, to vidū 4 miljardi Eiropas jaunuzbūvei, Ķīnai, Filipīnām utt. 6,8 miljardi Maršala plānam pieprasīti atsevišķi. Bez tam atsevišķi paredzēti 674 miljoni atompētniecībai. Vispārīgos nodokļus Trumens paredzējis samazināt par 3,2 miljardiem dolaru, tā caurmērā samazinot ASV pilsoņu nodokļus par 40 dolariem uz galvas, bet toties paredzēti lielāki ienākumi no nodokļiem, kurus ņems no uzņēmēju peļņas.

Liekas, ka vislielāko pretestību kongress un senāts izrādīs lielajiem izdevumiem ārvalstu atbalstīšanai, kaut arī grūti pateikt, kādi būs rezultāti, kad jautājumu nobalsos.

Tā republikāņu partijas nozarojuma viedokli, ko pārstāv senātors Tafts, labi raksturo Tafta un viņa partijas biedra Martina pareģojumi par šai kongresa sesijā sagaidāmiem likumdošanas rezultātiem. Pēc abu domām, Maršala plāna jautājumā labas izredzes esot senātora Vandenberga aizstāvētajam projektam, kas visumā atbilst valdības ieteiktajam plānam, kamēr Tafts ir par drastiskiem programmas ierobežojumiem un summu apcirpšanu. Varot sagaidīt arī pieprasīto 30 miljonu dolaru atvēlēšanu „Amerikas balsij" — ASV ārzemju propagandas raidījumiem.

Par ticamu Tafts uzskata Havajas uzņemšanu par ASV štatu, minimālo algu paaugstināšanu no 40 līdz 65 centiem stundā un valdības atbalstu dzīvokļu sagādē. Pielaižama esot vispārējā kaŗa dienesta likuma pieņemšana, gaļas racionēšana un veselas virknes citu saimniecisku likumprojektu pieņemšana, kamēr par neticamu Tafts ar Martinu uzskata Stretona likuma, pretlinčošanas likuma un vēl dažu projektu pieņemšanu šinī kongresa sesijā.

Reutera aģentūra ziņo no Vašingtonas, ka informētas aprindas sagaida saimniecisku grūtību sākšanos ASV šai pavasarī, ja kongress laikus tās nenovērsīšot. Kad debates par Maršala plānu šīgada martā būšot sasniegušas kulmināciju, tad ASV droši vien būšot jārēķinājas ar šādiem apstākļiem: 1. Lielbritanijai, tāpat arī Francijai un Italijai, nemaz nebūšot dolaru krājumu, 2. pašā ASV pret pavasari būšot jūtams zināms pārtikas preču, it sevišķi gaļas trūkums, 3. sāksies vispārīga cenu celšanās, visvairāk pārtikai, 4. strādnieki prasīšot lielākas algas, ar to savukārt ierosinot jaunu cenu celšanos. Kongress gan varot visus šos apstākļus novērst ar ātru un mērķtiecīgu rīcību inflācijas apkarošanai, spekulācijas novēršanai un ar ātrāku Maršala plāna apspriešanu.

(Beigas 5. lpp.)

Sūtnis Bīlmanis pie prezidenta Trumena

Jaungada pirmajā pieņemšanā Vašingtonas Baltajā namā pie prezidenta Trumena ieradās 66 valstu diplomātiskie pārstāvji, to vidū Latvijas sūtnis ASV Dr. A. Bīlmanis un Lietuvas sūtnis Žadeikis ar kundzēm. Baltiešu ierašanās dēļ PSRS pārstāvji pieņemšanu boikotēja. „The Washington Post" raksta, ka sūtnis Bīlmanis diplomātu sabiedrībā pēdējā laikā bijis reti redzams.

Brazilijas prese visai plaši atzīmē un komentē Latvijas parlamentāriešu neseno iesniegumu UN, kurā prasīta Baltijas valstu neatkarības atjaunošana. Kāds brazīliešu laikraksts raksta: „Baltijas valstu apelācija nedrīkst palikt neatbildēta. Ja tas notiks, tad jājautā, vai Atlantijas deklarācijai ir kāda praktiska nozīme."

Sola labvēlīgu izkārtojumu

„Ar interesi un simpatijas jūtām lasīju jūsu iesniegumu. Lūdzu ticēt, ka IRO un es personīgi rūpīgi apsvēršu visus iesniegumā minētos priekšlikumus, lai gūtu tiem labvēlīgu atrisinājumu." Tā 6. janvārī raksta IRO ģenerāldirektors Ženevā Taks, atbildot Baltijas tautu sieviešu padomes iesniegumam, ko bija parakstījuši 35.000 baltieši Vācijā. Iesniegumā lūgts darba un tālākas izceļošanas gadījumā nešķirt ģimenes, rūpēties arī par daudzbērnu ģimeņu, invalidu un vecāku cilvēku izceļošanu, ļaut izceļot kopīgi lielākām grupām, lai tās pašas varētu aprūpēt savus darba nespējīgos, kultūrālās aprūpes nepieciešamībai ļaut izbraukt arī garīdzniekiem un kultūras darbiniekiem un virzīt baltiešus uz tādām zemēm, kur piemērots klimats.

H. M.

Atklāti slepeni komūnistu plāni

Vienošanās par jaunas 16 valstu konferences sasaukšanu

RIETUMVALSTU ŪNIJA — CĪŅAS LĪDZEKLIS PRET MARŠALA PLĀNA SABOTĀŽU

Šveices un Anglijas radiofoni trešdien ziņoja, ka atklāti slepeni komūnistu plāni Vācijas saimniecības graušanai un Maršala plāna sabotāžai. Plāni atklāti no atrastiem slepeniem dokumentiem, kas saucoties „protokols M" un „protokols R". Plāna galvenā reālizēšana uzdota Vācijas komūnistiem, solot tiem visas Eiropas komūnistu un kominforma atbalstu un vajadzīgos līdzekļus. Anglijas ārlietu ministrijas aprindas uzskata, ka neesot pamata nepieņemt šos protokolus par autentiskiem.

Berominsteres radio sniedza kādas franču aģentūras ziņu, ka rīkojumu par Vācijas jaunuzbūves sabotēšanu vācu komūnisti saņēmuši no Belgrades kominforma, kas devis rīkojumu visiem Eiropas komūnistiem saskaņot darbību. Vācu komūnisti tomēr esot brīdināti no atklātas intervencijas. Londonas raidītāja Berlīnes korespondents ziņoja, ka „protokolā M" vācu komūnistiem apsolīts Padomju Savienības un kominforma atbalsts un tiem uzdots izjaukt Maršala plāna reālizēšanu Vācijas rietumu joslās. Tā kā vācu komūnisti kominformā neietilpst, tad tiem esot pašiem jācenšas pēc noteicējām vietām Vācijas saimniecībā.

„Protokolā R" esot runa par Rūras apgabala saimniecību. Tur esot jārīko streiki un satiksmes traucējumi. Visās arodbiedrībās, kur komūnistiem vēl nepieder vadība, tiem jāiegūstot noteicējas vietas, izmantojot saviem nolūkiem arī vācu sociāldemokratus. Vācu komūnistiem uzdots sabotēt svarīgākās dzelzceļa līnijas un bojāt satiksmes līdzekļus, lai apgrūtinātu transportu.

Par akcijas vadītājiem esot iecelti trīs kominforma aģenti. Tiem pakļauti seši sakarnieki, kas ar kurjēru palīdzību uzturēšot sakarus ar grupām. Aģentiem jāsakūda vācu strādnieki, lai tie pieprasītu un panāktu tautas nobalsošanu par Vācijas apvienošanu. Demonstrācijās uzdots piedabūt arī sociāldemokratus. Protokolos esot norādīts, ka decembris, janvāris un februāris uzskatāmi par sagatavošanās posmu, lai martā panāktu vispārēju ģenerālstreiku.

Anglijas un Francijas starpā panākta principiāla vienošanās par jaunas 16 valstu konferences sasaukšanu Maršala plāna jautājumā, — paskaidrojis angļu ārlietu ministrijas pārstāvis. Pārējās valstis uz apspriedi aicināšot Anglija un Francija. Francijas ārlietu ministrijā paskaidrots, ka konferences sanākšanas laiks vēl neesot noteikts. Tuvākām pārrunām šinī jautājumā uz Londonu devies ārlietu ministrijas saimniecības nodaļas vadītājs Alfāns, kam sarunās ar Anglijas ārlietu ministrijas saimniecības nodaļas vadītāju Peču būs vispirmā kārtā jāmēģina vienoties par konferences laiku. Vakar bija paredzēta arī Francijas saimniecības ministra Maiera un Anglijas saimniecības un finanču ministra Kripsa apspriede par abu valstu saimniecības un finanču jautājumiem, starp citu, arī par franka un mārciņas kursu.

Vīnē esot paredzēts sasaukt sociālistisko partiju konferenci Maršala plāna jautājumā, paskaidroja vācu sociāldemokratu vadītājs Dr. Šūmachers pēc atgriešanās no starptautiskās sociālistu konferences pastāvīgas komisijas sēdes Londonā. Šis arī esot bijis svarīgākais sēdes lēmums. Vīnē esot paredzēta arī balstiesīga vācu pārstāvja piedalīšanās.

„Daily Mail" diplomātiskais korespondents ziņo, ka Anglija esot nodomājusi uzņemties vadību Rietumeiropas kā saimnieciskas vienības turpmākā organizēšanā. Esot sagaidāms, ka ārlietu minstrs Bevins griezīšoties pie Padomju Savienības ar pēdējo aicinājumu sadarboties ar rietumvalstīm. Angļu valdība tagad sajūtot, ka, uzņemoties šādu iniciātivu Rietumeiropas nākotnes veidošanā, tā baudīšot pilnīgu lēboristu partijas vairākuma atbalstu. Pirms Londonas konferences sabrukuma valdībai šāda pilnīga partijas atbalsta trūcis.

Strādnieku valdības atbalstītāju vienā daļā esot izpaudusies doma, ka pasteidzinātai Rietumeiropas saimnieciskai apvienošanai jābūt slieksnim uz varbūtēju politisku Rietumeiropas ūniju uz federātīviem pamatiem. Šāda ūnija varētu būt vienīgais veids, kā atsist Padomju Savienības un Austrumeiropas komūnistu bloka gaidāmos uzbrukumus Maršala plānam. Bevins aicinājumu Padomju Savienībai, domājams, izteikšot nākamnedēļ, apakšnama ārlietu debašu laikā. Durvis Padomju Savienībai esot atstātas atvērtas, raksta „Daily Mail" diplomātiskais korespondents, bet Rietumeiropas organizēšanas darbam neļaušot ciest neveiksmi tikai tādēļ, ka krievi atsakās sadarboties.

BBC, DM

Arī žīdi saškeļas rietumu un austrumu piekritējos

ORGANIZĒ PALESTĪNAS PAGAIDU VALDĪBU — VAI BIJA NODOMS IEVEST PALESTĪNĀ KOMŪNISTU AĢITĀTORUS? — NEVAR VIENOTIES PAR POLICIJAS SPĒKIEM UN RĪCĪBĀ

„Jewish Agency" pārstāvji paziņojuši INS, ka līdz janvāra beigām cer noorganizēt pagaidu valdību Palestīnas žīdu valstij. Būšot 15 ministriju un sākuma budžets 8 milj. dolaru apmērā, valdības mīteklis laikam būšot Telaviva. Vairāki angļu un arabu ierēdņi jau esot paziņojuši, ka labprāt stātos žīdu valdības dienestā.

„Newsweek" ziņo par jaunu parādību, kas zināmā mērā satrauc rietumvalstu politiķus — esot radušās bažas, ka žīdu ekstrēmisti lūkošot iedabūt Palestīnā iespējami daudz komūnistu. Šī iemesla dēļ jau esot notikusi šķelšanās pašu žīdu vadībā.

Rietumvalstu politiķi Jeruzalemē, Vašingtonā un Londonā ar lielu interesi vērojuši divus bij. amerikāņu kuģus, kas pagājušā rudenī parādījās Melnā jūrā ar Panamas karogu un jauniem nosaukumiem „Pan Crescent" un „Pan York". Tie ilgu laiku gatavoti, lai vestu lielu skaitu žīdu bēgļu no Rumānijas un Bulgārijas uz Palestīnu. Pēc ilgām diplomātiskām sarunām un protestiem, kuru dēļ kuģu izbraukšana atlikta, tie beidzot decembrī devušies ceļā ar 11951 žīdu, kas lielījušies, ka „angļi neuzdrošināsies mūs apturēt".

Palestīnas ūdeņos tomēr abus kuģus, kas gribēja izlauzties cauri blokādei, sagaidīja vismaz septiņi angļu kaŗa kuģi, to vidū divi kreiseri, un tad notika brīnums — pirmoreiz „Palestīnas jūŗas kaŗa" vēsturē gadījās, ka žīdu kuģi padevās pavisam labprātīgi un pat paziņoja, ka paši saviem spēkiem dosies uz Kipru, kur atrodas žīdu internēšanas nometnes.

„Newsweek" tagad sakās izpētījis, ka savādā rīcība izskaidrojama ar tiešām pavēlēm no „Jewish Agency", kas nolēmusi vairāk neatbalstīt nelegālu ieceļošanu Palestīnā. Šī lēmuma dēļ no valdes izstājies tās jaunākais loceklis bij. poļu armijas karavīrs Moše Šnē, kas pēdējā laikā bijis žīdu armijas „Haganah" vadītājs un personīgi organizējis abu minēto kuģu ekspedīciju no Balkāniem. Viņš visu laiku pieprasījis vēl aktīvāk veicināt žīdu nelegālo ieceļošanu svētā zemē un prasījis arī, lai žīdu organizācijas uztur ciešākus sakarus ar Padomju Savienību. Kad pārējie valdes locekļi viņu pārbalsojuši, viņš pag. gada pēdējās dienās no valdes izstājies, vēl pēdējā sēdē asi pārmezdams amerikāņiem un angļiem, ka tie žīdus „nodod".

Pēc „Newsweek" ziņām, tie „Jewish Agency" valdes locekļi, kas pretojušies abu kuģu ielaišanai Palestīnā, esot atzinuši, ka uz tiem apzinīgi bijuši novietoti komūnistu aģenti. Oficiāli gan visus bēgļus pārbaudot žīdu aģentūras Rumānijā, bet esot zināms, ka pagājušā vasarā arī šais aģentūrās notikušas „tīrīšanas" un vairs nedarbojoties neviens, kas nebūtu komūnists.

Tagad esot jājautā, vai „Jewish Agency vadītājiem būšot pietiekami daudz autoritātes, lai pakļautu sev militāro organizāciju „Haganah", kas praktiski kontrolē žīdu imigrantu ieplūšanu Palestīnā. Neesot vēl arī gluži skaidrs, vai rietumvalstīm labvēlīgi noskaņotais novirziens pašā „Jewish Agency" vadībā ilgi palikšot pie varas. Radikālais spārns minētā Šnē vadībā apgalvojot, ka pašlaik neesot īstais laiks, lai tīri humānitāru apsvērumu dēļ pirmām kārtām atrisinātu to žīdu stāvokli, kas atrodas DP nometnēs. Viņi domā, ka vispirms esot jācīnās par Palestīnas likteņa nodrošināšanu un šo cīņu sekmīgi varot veikt tikai fiziski spēcīgi un labi apbruņoti žīdu jaunekļi, kādi gan esot atrodami Padomju Savienībā un tās satelītu zemēs, bet ne ASV, Anglijā vai to DP nometnēs Vācijā.

Šnē izstāšanās no valdes pierādot tikai to, ka domstarpības, kas „Jewish Agency" aprindās pastāvējušas jau ilgu laiku, tagad sāk atklāti paustics uz āru. Esot paredzams, ka rivalitāte starp žīdiem, kas draudzīgi rietumiem, un tiem, kas draudzīgi austrumiem, arvien vairošoties.

(Beigas 5. lpp.)

Komūnistu tracis Francijas parlamentā

Komūnistu deputāti Francijas nacionālajā sapulcē trešdienas pēcpusdienā protestēdami slēgtā ierindā atstāja zāli, kad Nacionālās sapulces prezidija vēlēšanās komūnisti neieguva nevienu no pieciem priekšsēža vietnieku posteņiem. Par nacionālās sapulces prezidentu ar 317 no 541 balsīm, balsojot pretim 174 komūnistiem, atkal ievēlēja radikālsociālistu Erio, par prezidenta pirmo vietnieku ievēlēja sociālistu Lazēnu. Arī republikas padomē par šīs sesijas priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo MRP pārstāvi Monerviju.

Pirmais tracis nacionālajā sapulcē izcēlās jau otrdien, kad par priekšsēža pirmā vietnieka kandidātu minēja komūnistu Šalā. Sēdi vadīja vecākais deputāts — komūnists Kašēns, kas vērsās pret ASV un kritizēja valdības saimniecības politiku. No kreisā spārna piekrišanas un labā spārna protesta saucieniem izcēlās tāds troksnis, ka daļa deputātu atstāja zāli.

Agrākais ministru prezidents sociālists Leons Blūms sociālistu laikrakstā „Populaire" izteicies, ka Anglijas un Francijas starpā vēl pastāvot nopietnas domstarpības, kaut gan par Maršala plānu abas valstis pilnīgi vienprātīgas. Varbūtējas grūtības nākotnē varētu radīt ne Maršala plāns, bet domstarpības Vācijas un tās miera līguma jautājumā. Vāciešu aktīvo vai pasīvo daļu Eiropas saimniecībā nevarot noteikt, iekāms nav skaidrības, vai būs viena, divas vai trīs Vācijas, kādas būs vācu robežas, kāda atļautā produkcija un cik no tās aizies reparācijām.

Ziņa par „trešās grupas" pagaidu biroja nodibināšanos, sociālistiem apvienojoties ar MRP cīņai pret galējām kreisām un labām partijām, pašu dibinātāju partiju prese uzņēmusi ar lielu sajūsmu. [illegible] un kreisā spārna laikraksti izturas noraidoši. Komūnistu „Humanitē" raksta, ka „kalns esot dzemdējis peli", bet galēji labais „Epoque" jauno politisko koaliciju nosauc par „trešo farsu jeb zelta vidusceļa traģēdiju".

Padomju arodbiedrību avīze „Trud" publicējusi ārzemju preses korespondentu vēstuli, kurā protestēts pret franču ziņu aģentūras AFP Maskavas korespondenta Žena Šampemuā atlaišanu. Aģentūra viņu atlaida par to, ka viņš, atklātā vēstulē franču komūnistu organam „Humanite", kritizēja Francijas valdību. Aģentūra uzdevusi saviem ārzemju korespondentiem atturēties no jebkādas iejaukšanās polemikās.

BBC, NYHT

LATVIJA

Nr. 4 (109) 1948. g. 16. janvārī

Ar autoru parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

BURVJU LOKS

Pēdējā laikā mūsu šejienes prese daudz nodarbojas ar jautājumu par izceļošanu no Vācijas. Projekti un plāni, kā pašiem trimdiniekiem te, tā tiem, kas tā saukto DP jautājumu grib atrisināt ārzemju parlamentos un organizācijās, ir raibum raibie, bet šī jautājuma īsta atrisināšana nav vēl sākusies, jo par kaut kādu atrisināšanu neviens trimdinieks nevarēs atzīt darbam spējīgo vieninieku izlasīšanu, ar ko plaši nodarbojas vairākas valstis.

Pieskāros šeit dažiem līdz šim laikrakstos nemin ētiem faktiem, konstatējot, ka šādas mums tik ļoti neizdevīgas izlases, kas bieži atšķeļ atsevišķus ģimenes locekļus un skaldā ne tikvien mūsu tautisko kopumu, bet arī tā mazākās šūnas — ģimeni un dzimtu, zināmas valstis var veikt tikai tādēļ, ka vairums te nīkstošo tautiešu grib tagad no Vācijas par katru cenu tikt prom, bet par citām izdevīgākām izceļošanas iespējām, kas mazāk izkliedētu mūs, neviens nav gādājis vai vispusīgi interesējies. Ir pat bijis tā, ka tur zināmas mūsu ārzemju tautiešu grupas ir centušās panākt ģimenēm un dzimtām labvēlīgākus atrisinājumus, aizvien ir iejaukusies kaut kāda vara, kas šādus pasākumus izjaukusi.

Bet ne tikai latviešu pasākumi neveicas. Arī leišu, igauņu uc ārzemju koloniju centieni dabūt uz savām zemēm vismaz nesaskaldītas savu radinieku un paziņu dzimtas nav sekmējušies, un tūkstošiem cilvēku ar garantijām, darba līgumiem uc papīriem kabatās gaida un nīkst gadiem, kur, nokļuvuši savā ceļa mērķī, viņi varētu apgādāt ne tikvien sevi, bet arī palīdzēt citiem.

Lai šo burvja loku, no kura izkļuvuši līdz šim tikai nedaudzi, mazliet raksturotu, pakavēsimies īsumā pie Brazīlijas latviešu pasākumiem (pēc viņu attēlojuma), kuru mērķis bija un ir dabūt pie sevis savus radus un paziņas.

Jau 1945. gada ziemā Brazīlijas latviešu organizācijās radies nodoms palīdzēt turienes latviešu diezgan plašajās kolonijās Varpā, Letonijā, Nova Odesā, Urubisi, Palmā uc. kā arī Sau Paulas, Kuritības un Rio de Žaneiras pilsētās mītošo tautiešu tuviniekiem un paziņām no Eiropas nokļūt turp, un 1946. gada vasarā šo nodomu tās sākušas īstenot, apzinot Vācijā dzīvojošos tuviniekus un paziņas, kas vēlējušies uz Brazīliju braukt. Tā Brazīlijā radušies plašāki pieprasāmo tuvinieku saraksti.

Turienes organizācijas ar Latvijas sūtniecības un konsula atbalstu griezušās ar šiem sarakstiem pie savas zemes valdības iestādēm, starpvaldību bēgļu komitejas un UNRRAs, kamēr beidzot panākušas, ka brazīliešu tuviniekiem un paziņām dota kollektīva ieceļošanas atļauja un nosūtīta Brazīlijas misija šo baltiešu savākšanai Vācijā. Bet šī misija, kas Vācijā ieradusies 1947. gada pavasarī, tomēr šo uzdevumu neesot varējusi veikt un ziņojusi uz Brazīliju, ka latvieši, kā tai paskaidrots, nevēloties uz Brazīliju braukt. Misija sākusi reģistrēt poļu, ukrainiešu uc tautību strādniekus, tā aizpildot 5000 baltiešu paredzētās ieceļotāju vietas pa lielākai daļai ar citu tautību piederīgiem. Ar misijas gādību Brazīlijā ieradušies tikai 150 nesašķeltu latviešu ģimeņu locekļi, tur sākusies izskaidrošanās un misijas vadība atcelta.

Latviešu organizācijas Brazīlijā neatlaidīgi iesniegušas jaunus sarakstus un nesen atkal saņēmušas no valdības iestādēm jaunu piekrišanu pēc šiem sarakstiem pieprasīto tuvinieku iebraukšanai Brazīlijā. Bet nu IRO pieprasot zināmas transporta izdevumu daļas nomaksāšanu . . . Tātad, kaut gan veselai cilvēku grupai ir iebraukšanas atļauja, viņi nekur nevar tikt. Vai nu šis, vai tas ir par šķērsli, un radu apvienošanās atlikta.

Līdzīgi klājas arī tiem, kam ir kādā citā Eiropas, Āfrikas vai Amerikas zemē dzīvojošo radu vai paziņu individuālas garantijas (affidavit of support) vai darba līgumi. Palaikam gan kādam vienīgam no šiem nāk nevar dabūt vīzas, tādēļ ka Vācijā sasniedzamās vietās nav attiecīgās valsts pārstāvības, bet, ja vīzu var dabūt vai arī ir dabūjis, tad viss nobeidzas pie transporta jautājuma: IRO ceļa izdevumus šādos gadījumos nemaksā nemaz vai apņemas maksāt tikai zināmu daļu līdz 50%. Tagad gan no Ženevas ziņo, ka šis ierobežojums atcelts. Bieži arī transporta pašā uz zemi trūkst.

Šis apstāklis varētu likties plašākai sabiedrībai nesvarīgs, jo attiecas tikai uz šaurākām tautiešu grupām, bet tiri tā tas nav. Pirmkārt, šeit pieminētajos gadījumos izceļošanas atļaujas saņem arī bērni, veci cilvēki, invalidi un neveselie, kas nav saslimuši ar ātrām lipīgām kaitēm — ar vārdu sakot, veselas ģimenes; otrkārt, šīs ģimenes un personas, nonākušas savu radu un draugu paspārnē, bieži vien varētu savukārt palīdzēt visdažādākos veidos; treškārt, ir taču neloģiski atraut tos, kam tēvs, māte, brālis, māsa, brāļēns vai draugs ir kādā zināmā zemē, kur tie savu nākotni solās dažādi palīdzēt, braukt uz kādu citu, pastāvīgi nošķirtu vietu — tikai tādēļ, ka kaut kāda apvērsumu dēļ tā vēlas.

Ierēdņi, ja tie ir kādas strādnieku vervētājas valsts pavalstnieki, palaikam aptaujās iesaka izceļotājiem tāpat tikt uz viņu zemi, jo tur esot vairāk iespēju. Tādējādi, ja tie strādnieki un viņu vēlamo zemi, „vēlētos" otrkārt vai treškārt braukt uz kādu ierēdnim vēlamo zemi. Tās vēlēšanās palaujas, ka vēlot par šķēršļi tiešo vēlēšanos. Ikvienam gadījumos tas darīšanas gadījumos tas nav nekas loti apdomīgā.

Nobeigumā gribētos jautāt, kādas intereses mēs savā trimdas patiesībā aizstāvam un kam pakalpojam, ja pāši veicinām savu ģimeņu kopības ārdīšanu, pretodamies veselu ģimeņu izceļošanai uz zināmām zemēm un tai pašā laikā vieniniekos izklīzdami Anglijā, Kanādā, Austrālijā, Beļģijā, Holandē, Francijā, Norvēģijā uc zemēs. Pat uz tropisko Venecuelu un Paragvaju reģistrējas latvieši, tverdami pēc ikvienas reālas veselas ģimenes izceļošanas iespējas. Ja ASV kongresa lēmums DP uzņemšanas jautājumā nebūs pozitīvs, tad var sagaidīt milzīgas leišu masas pārorientēšanos un spiešanos ikvienā citā, kaut cik reālā izceļošanas iespējā. Tādēļ, liekas, nav pamata necinīties par dažādo burvju loku salaušanu un būtu jāvēlas, ka mūsu pārstāvības censtos atbalstīt visu un karot par visu, kas kalpo atsevišķu ģimeņu kopības saglabāšanai un radīšanai. Ģimenes ir un paliek arvien nacionāli izturīgākie kodoli mūsu trimdas gaitās, kamēr vieninieki svešajā vidē pa lielai tiesai agri vai vēlu sameklēs laulības līdzgaitniekus — sveštautiešus, jo negribēs ilgi palikt vienatā.

Laimonis Rudzītis

Kādas problēmas risinājums

VĒSTULE NO ANGLIJAS

Kad 1947. g. pavasarī sākās W. H. akcija, vairums mūsu tautiešu pieteicās darbam Anglijas lauksaimniecībā. Šķiet, ka izvēlēt šo darba nozari mūs mudināja atmiņas par Latvijas laukiem, bez tam, pats lauku darbs bija vai vismaz likās esam labāk pazīstams par fabriku darbu, bet ogļraktuves, kā mums galīgu svešu lietu, mēs toreiz noraidījām gandrīz vai vienprātīgi. Tagad ir pagājis tikai labs pusgads, bet aina jau ir mainījusies un proti, — laukstrādnieku vidū ir radusies zināma „velkme" kā uz fabrikām, tā arī uz ogļraktuvēm. Šīs parādības iemesli nav tālu jāmeklē: darbu Anglijas lauksaimniecībā un tāpat laukstrādnieka dzīves apstākļus mēs bijām iedomājušies citādākus, nekā tie izrādījās īstenībā.

Kā visās kultūras zemēs, arī Anglijā pilsētas ir nosūkušas no laukiem lielāko daļu cilvēku un palikušie vairs nespēj darbu veikt, jo vairāk vēl tāpēc, ka Anglija censās lauksaimniecības produkciju strauji kāpināt. Bet tā kā Anglija atrodas citur, tad arī problēmas risinājums še ir daudz savādāks, nekā tas būtu bijis citur, un tieši šī risinājuma veids ir tas, kas diktē Eiropas brīvprātīgā strādnieka darba un dzīves ritumu.

Jau bieži ir pieminēta angļu lauksaimniecības mūsdienu mechanizācijas pakāpe. Praktiski tas nozīmē, ka angļu farmers ar pavisam nedaudziem gada strādniekiem var apart, apsēt un apstādīt neticami lielas platības, pie kam te jāievēro arī klimatiskie apstākļi — aršana ar nelieliem pārtraukumiem iespējama gandrīz visu gadu. Angļu farmers tad arī plaši izmanto tās iespējas, kādas viņam dod mašīnas un klimats, un iesēj un iestāda daudz vairāk, nekā tas ar saviem pastāvīgiem strādniekiem spēj novākt. Tāpat ar saviem pastāvīgiem strādniekiem viņš nespēj veikt arī dažus citus lielākus darbus, piem., mēslu vešanu, grāvju rakšanu, cukurbiešu retināšanu utt. un šiem uzdevumiem tad nu ir vajadzīgi gadījuma strādnieki, kuŗus varētu dabūt tad, kad tas nepieciešams, un tādam darbam, kas pašreiz darāms. Kaŗa laikā un pirmos pēckaŗa gados še galvenā loma bija kaŗa gūstekņiem, bet tagad šim uzdevumam tiek novirzīts Eiropas brīvprātīgo laukstrādnieku vairākums, brīvprātīgo sieviešu vienības un arī kāda daļa pašu angļu strādnieku. Jautājumu kārto apgabalu lauksaimniecības komitejas — lielas iestādes ar plašiem līdzekļiem un plašām pilnvarām, pie kam iespējams saskatīt zināmu līdzību starp šīm komitejām un mūsu kādreizējo Lauksaimniecības kameru.

Risinot lauku darba spēka apgādāšanas problēmu, šīs komitejas ir noklājušas Anglijas lauksaimniecības apgabalus ar nelielu laukstrādnieku nometņu tīklu. Ja farmeram vajadzīgi 10 strādnieki kartupeļu novākšanai, viņam pietiek piezvanīt uz nometni — rīt no rīta šie desmit strādnieki būs viņa rīcībā.

Kā jau minējām, šie strādnieki veic tos darbus, ko nevar paveikt farmera pastāvīgie strādnieki un ko nevar padarīt mašīnas. Un savukārt nevaram noliegt, ne vienmēr — bet parasti tie ir smagākie lauksaimniecības darbi, pie kam tie mainās samērā maz, darbiem nav tās dažādības, kas raksturīga lauksaimniecības pastāvīgā strādnieka darbiem. Piem., ja ir mēslu vešanas sezona, tad šis darbs jāstrādā diendienā, kāmēr visiem rajona farmeriem kūtis ir tukšas. Ja ir kartupeļu rakšanas laiks, tad mainās tikai kartupeļu lauki, bet darbs paliek viens un tas pats 5—6 nedēļas. Un tāpēc šķiet, ka būtu pareizāk šinī gadījumā runāt nevis par laukstrādnieku, bet gan par smago lauksaimniecības darbu strādnieku.

Darba devējs — farmers resp. tā pilnvarnieks parasti vērīgi seko, lai darbu veiktu ar lielāko intensivitāti, jo no lauksaimniecības hosteļa pieņemtais strādnieks ir **ļoti dārgs strādnieks.** Hosteļa strādniekam farmers nemaksā algu tieši, bet gan caur lauksaimniecības komiteju. Pēdējā savukārt ņem no farmeŗa diezgan ievērojamu virsmaksu, lai segtu dažus speciālos apdrošinājumu maksājumus un risku. Pēdējais sastādās no diviem posteņiem: hosteļa strādnieks saņem algu arī par tām dienām, kad farmeri darba spēku nepieprasa (kad darba nav), vai arī kad darbs nav iespējams slikta laika dēļ; lauksaimniecības komiteja savukārt maksā strādniekam zināmu laiku pilnu algu slimības gadījumā. Iespējams, ka savus procentus atskaita arī pārvaldes izdevumiem. Hosteļa strādnieka skaidrā alga tad nu ir vismaz uz pusi mazāka kā ogļraktuvēs, vai par 5 šiliņiem vairāk kā tekstilfabrikā, ja pēdējā netiek strādāts akorddarbs.

Kā jau pati pasākuma ideja nosaka, lauksaimniecības strādnieki ir sapulcēti nometnēs parasti 100—300 cilvēku katrā. Līdz ar to laukdarbiem norīkotais Eiropas brīvprātīgais strādnieks spiests atkal palikt nometņu apstākļos, no kuŗiem viņi tā gribēja tikt laukā. Protams, par uzturu viņam nav jārūpējas, bet viņam, kaut gan viņš maksā īri, jādzīvo tajā pašā bundžā, kur kaŗa laikā dzīvoja gūstekņi, jādzīvo 10 un vairākiem cilvēkiem vienā istabā, kas vāji kurināta, kur nav drēbju žāvēšanas ierīču.

Tāds, īsumā ņemot, ir viens no veidiem, ar kuŗa palīdzību Anglija cer atrisināt darba spēka problēmu lauksaimniecībā, pie kam, uz līdzīgiem noteikumiem un līdzīgos apstākļos strādā ne vien Eiropas brīvprātīgie strādnieki, bet arī angļi, jo pastāv līdzīgi lauksaimniecības hosteļi arī angļu strādniekiem. Tāpat būtu atzīmējams, ka ne visi Eiropas brīvprātīgie strādnieki dzīvo hosteļos — daļa ir aizgājuši pastāvīgā darbā pie farmeriem un dzīvo pie tiem, kaut gan tādu pagaidām ir mazākums.

Kā jau sākumā minējām, lauku hosteļu strādnieku daļā ir vērojama zināma tendence nokļūt tekstilfabrikās vai ogļrūpniecībā. Pirmā gadījumā vilina iespēja rast labākus dzīves apstākļus, bet otrā — lielāku algu. Un ja nokļūšana no lauku hosteļa uz tekstilrūpniecību ir grūta un sarežģīta lieta, tad ceļš uz oglēm parasti netiek liegts nevienam, kam vien to atļauj gadi un veselība.

Anglijā, decembŗa beigās.

A. G.

„Kas jums šuva šo mēteli?"

Vēstule Latvijai no Kanādas

Pārteigumu piedzīvoju lielajā un modernajā Kanādas pilsētā Toronto. Pie viena no turienes labākajiem drēbniekiem iegriezos pasūtināt sev jaunu uzvalku.. Pirms sāku par to runāt, drēbnieks mani novēroja un jautāja: „Kas Jums šuva šo mēteli?" Pateicu: „Kāds latviešu DP amatnieks, kas dzīvo Eslingenā, Vācijā." Kanādietis nelikās mierā, kamēr apsolījos paziņot tautietim Vācijā, ka ar šādu darba prasmi tas katrā laikā var strādāt viņa veikalā Toronto.

Kanādā milzu vērtība ir briljantiem. Karata akmens maksā 1000 dolaru. Visdārgākie ir tieši lieli un labi slīpētie briljanti. Kanādietes ļoti ieinteresētas arī par mūsu tautiešu darinātajiem latviskajiem gredzeniem. Par tiem te maksā augstas cenas.

Nupat pārdevu Vācijā sakrātās pastmarkas. Izrādās, ka arī ar markām ir lielisks veikals. Kanādieši gan visvairāk meklē bijušās Vācijas pastmarkas, kuŗās redzams Hitlera attēls.

Toronto, janvārī.

Imants Kleinops

Franču joslas meža strādnieku dzīve un darbs

Pagājušā gada maijā saistījos Dombrovska uzņēmumā, lai sāktu meža darbus franču joslā. Kopā ar vairākiem citiem latviešiem strādājām Virtembergas apgabalā. Mūs izvietoja vācu ģimenēs un katram bija sava istabiņa. Gatavojām galvenokārt malku papīra rūpniecībai. Sākumā franču devas nedabūjām. Uzturu saņēmām no UNRRAs un ar vācu kartītēm. Bija ne viena vien grūtība. Franči drīz tomēr novēroja, ka esam čakli strādnieki, un iesaistīja mūs savā apgādē. Nu saņēmām apģērbu, apavus, viņu utt.

Pēc dažiem mēnešiem meža gabals bija izcirsts un devāmies uz jaunu darba vietu. Uzņēmuma vadība mums katram bija jau sameklējusi atsevišķas istabiņas vācu ģimenēs, kas garantēja tīrību un apkopšanu. Tagad te esam labu laiku. Tie, kas devu nesaņem sausā veidā, ēd viesnīcā, no kopvirtuves. Arī šeit darba un dzīves apstākļi labi. Strādājam akorddarbu, kāpēc katrs pūlas tik daudz, cik vēlas izpelnīt. Ja jākārto kādas personīgas lietas, tad mežā, kas ir tikai dažus kilometrus no apmešanās vietas, var neiet pat veselu nedēļu. No tā cieš vienīgi paša maks un tiek mazāk kāds litrs vīna. Mums maksā RM. 10.— par katru uzkrautu metru mizotas papīrmalkas. Kam meža darbi pazīstami, labi sapratīs, cik mūsu izpelņa liela, jo malkas garināšanu izdara ar motorzāģi un vienīgi koku nolaišana notiek ar parasto zāģi. Protams, grūtāk klājas tiem, kam „mīļajā nometnē" muskuļi atraduši no darba. Te strādājot, no uzņēmuma saņēmām apavus, puskažociņus, darba mēteļus, veļu utt., bet kantīnē pērkam citas vajadzīgās mantas. 18. novembrī un Ziemsvētkos visi darbinieki bijām kopējos sarīkojumos, kuru teicamā noorganizēšanā daudz pūlējās uzņēmuma vadītāji. Ziemsvētkos saņēmām arī veltes.

Pēc uzņēmuma informācijas darbs mums garantēts vēl ilgi. Paies labs laiks, kamēr tiksim galā ar šejienes meža platībām, pēc kam gaida jauna darba vieta, kur jāizcērt 20.000 kub. m papīrmalkas. Pieņem arī jaunus mežiniekus. Kas fiziskas piepūles nebaidās, tam mežs būs īstā darba vieta.

Ž. Mētra

Nometņu dzīve

10. janvārī pārvēlami visu DP nometņu komandanti un turpmāk jāpārtrauc nometņu rotēto izdevumu izdošana, noteikusi Oldenburgas apgabala angļu militārā pārvalde.

Pinebergas studiju centrā slēdzama juridiskā un filoloģijas fakultāte, ar rīkojumu noteikušas britu militārās iestādes. Pārkārtojama arī administrācija, nodibinot tautību pārstāvju padomi, kas pakļauta DPACCS komandierim. Tāpēc likvidējams rektorāts. Pinebergas studiju centrs līdz ar to pārvērtīsies par sagatavošanas kursiem vācu universitātēm. Turpmāk uzņems vienīgi 18—25 g. v. ģimnaziju absolventus. Mācības ilgs 1—2 semestrus.

Ar angļu militārās pārvaldes iestāžu rīkojumu Braunšveigas latviešu nometnē novietos vācu policijas vienību, kas, sadarbojoties ar latviešu policiju, nometnes iedzīvotājus aizsargās no kaitīgiem elementiem. Ja tie savu darbību pārtrauks, no nometnes vācu policistus atkal atsauks. — Braunšveigas skautiem un gaidām iekārtota jauna mītne. To atklāja nometnes komandants A. Rozentāls.

Tieši veco strēlnieku piemiņas dienā, 6. janvārī, Memingenas nometnē miris šo cīnītāju saimes dalībnieks Jēkabs Leitāns. Nelaiķis pēdējos 15 gadus dzimtenē dzīvoja Aucē.

Tbc slimnieki Heilbronas slimnīcā pateicas Augsburgas latviešu gaidām, kas bija mērojušas tālo ceļu un aizvedušas slimniekiem dažādas veltes.

Pēc 4 mēnešu darba, no kuŗiem 2 mēneši pavadīti praktiskās nodarbēs vācu pienotavās, piensaimniecības kursus Valkas nometnē beidza 23 tautieši, bet putnkopības kursus 19 interesenti. Kursanti neobligāti noklausījās arī lekcijas par zivkopību.

Singera šujammašīnu fabrikai Kanādā piederošo mežu izciršanai Volterdingenas latviešu nometnē pieņēma 57 vīriešus, tikai vieniniekus, to vidū arī bijušos karavīrus. — Par Volterdingenas nometnes latviešu komitejas priekšsēdi ievēlēts J. Leitītis.

Fišbachas nometnes skautiem un gaidām nometnes būvgrupa, pašiem skautiem piedaloties, izbūvējusi savu mītni. Nometnes latviešu komitejas priekšsēdis Jēk. Poruks mītnes atslēgu pasniedza skautu vadītājam P. Turlajam.

Sekojot Latviešu neredzīgo koņas aicinājumam, organizācijas un tautieši atsaucīgi ziedojuši naudu un mantas mūsu neredzīgajiem, par ko LNK sirsnīgi pateicas. Turpmākos ziedojumus LNK ieskaitīs neredzīgo apgūpes un mācības vajadzībām. Adrese ziedojumu pieteikšanai: (16) Marburg/Lahn, Jahnstrasse.

Baltijas bibliografijas institūta latviešu nodaļa pateicas laikrakstu un grāmatu apgādiem par izdoto publikāciju piesūtīšanu, lūdzot šo atsaucību arī 1948. gadā. Adrese: (24) Pinneberg, Study Centre, Baltijas bibliografiskais institūts.

Mazākajā latviešu nometnē Vācijā Lichtenavā pie Ansbachas ir 16 iedzīvotāju. Visi pieaugušie, ieskaitot vecmāmiņas, strādā.

Westward Ho akcijā darbiem Anglijā paaugstināta vecuma robeža. Darbos atļauts ieskaitīt vīriešus līdz pilniem 54 gadiem.

Alt-Erfrades lauksaimniecības skola turpinās darbu arī 1948. gadā. Jaunais mācību gads sāksies 1. februārī. Audzēkņiem jāpiesakās DPACCSā un parallēli arī skolas vadībai: Latvian Agricultural Training School Alt-Erfrade, Post. Blunk, Kr. Segeberg (24).

Zvērināti advokāti un viņu palīgi lūgti paziņot savas dzīves vietas P. Eglītim: (13a) Weiden/Opf, Ermweigstr. 1/I.

Austrijas apg. latviešu komiteja iesniegusi latviešu dāmu palīdzības komitejai Buenos Airesā Austrijas tautiešu sarakstus, kas vēlas izceļot uz Argentīnu. No Buenos Airesas saņemta atbilde, ka saraksti nosūtīti turienes Baltijas imigrācijas sadarbības komisijai, kas tos virzīs tālāk Argentīnas emigrācijas departamentam. Tas kādu sarakstu jau agrāk apstiprinājis, kāpēc izceļošanas izkārtošana uz Argentīnu šādā veidā iespējama.

Angļu okupācijas joslas tbc sanatorijās, slimnīcās un bērnu namos esošajiem DP sadalīti 8760 Care mazie saiņiši. Tos ziedojušas ASV labdarības organizācijas.

PC IRO centrālais meklēšanas birojs Arolsenā meklē

Kati Kajaku, dzimušu 1908. gadā, no Liepājas; Lūciju Kalkausi, 52 g. v.; Imantu Kalnciemu, dz. 1927., no Rīgas; Jāni Kalniņu, dz. 1914. 7. 4.; Juri Kanderi, dz. 1944. 30. 4., no Ventspils; Iru Kaņepāji, dz. 1915. 18. 11., no Freiburgas; Mirdzu Kantisevi, dz. 1911. 24. 11., no Jaunauces; Helenu Kāpostu, dz. 1904. 20. 9., no Rīgas; Voldemāru Kāpostu, dz. 1900. 10. 3., no Rīgas; Annu Konstanovski no Rīgas; Ignatu Konstanovski no Rīgas; Ainu Krisoni, dz. 1941. 29. 5., no Dancigas; Annu Krisoni, dz. 1912. 25. 12., pēd. ziņas no Pomeranijas; Ināru Krisoni, dz. 1940. 25. 1., pēd. ziņas no Dancigas; Vitaliju Selecki, pēd. ziņas no Lendorf/Kaernten.

Emmu Bangi, dz. 1916. 12. 10., no Valkas apr. Kalču mājām; Alfu Bērziņu, 10 g. v., pēd. ziņas no Meklenburgas; Ludvigu Burbi, dz. 1886./87.; Visvaldi Cauņi, dz. 1912. 30. 10.; Robertu Dārziņu, dz. 1921. 22. 11., pēd. ziņas no Mazzalves; Olgu Dieriņu, 60 g. v.; Johanu Ilzi Feldmani, dz. 1862. 15. 1., pēd. ziņas no Freiburgas; Aleksandru Ikertu, dz. 1909. 5. 6., pēd. ziņas no Kurzemes; Fridrichu Ikmani, dz. 1904.; Uldi Iksi, d. 1925. 24. 11.; Jadvigu Ilgaci, dz. 1922., no Preiļu pag.; Janinu Ilgaci, dz. 1925., no Preiļu pag.; Ernu Imaks, dz. 1916., pēd. ziņas no Liesa, Warthegau; Alfonu Kadzeju, dz. 1912. 6. 10., no Rīgas; Arturu Kureli, dz. 1931. 8. 10., pēd. ziņas no Lodzas; Līnu Peku, 36 g. v., pēd. ziņas no Frankfurtes; Melitu Pelši, dz. 1934./35.; Mildu Pelši, dz. 1898.; Rutu Pelši, dz. 1935./1934.; Dagmaru Plūmi, dz. 1927., no Rīgas.

VĒSTULES REDAKCIJAI

A. Vasariņš, Nirnbergā

KĀ TAS IZSKAIDROJAMS

Dažos iecirkņos LCP vēlēšanās nebija kvoruma un tur vēlēšanas notiek otrreiz. Dažos iecirkņos tās nav apstiprinātas un arī tur notiks otrreiz. Un nu notiek tā, ka iecirkņos, kur vēlēšanām jānotiek otrreiz, kandidātu sarakstos lasāmi kandidāti, kas jau reiz citā iecirknī kandidējuši, bet nav ievēlēti. Un ir arī tā, ka kandidāti, kas citā iecirknī jau ir ievēlēti, tomēr vēl pieteic savas kandidatūras arī otrā iecirknī, tātad vēlas, lai tos ievēl divi vietās. Tā kā viens kandidāts ievēlēšanas gadījumā mandātu var pieņemt tikai no viena iecirkņa, tad rodas jautājums, kas pieņems mandātu otrā iecirknī? Tak laikam tas kandidāts, kas bija iecirknī gan kandidējis, bet nav saņēmis vajadzīgo balsu skaitu resp. palicis tikai kandidātos. Vēlēšanu instrukcija, laikam gan, šādu „kombināciju" nenoliedz, bet vai ar to tā tomēr top par kaut ko citu? Un kāpēc tas tiek darīts?

...as meža
...e un darbs

...u saņēmām no UNRRAs un ar
... kartītēm. Bija ne viena vien
...ba. Franči drīz tomēr novēroja,
...am čakli strādnieki, un ie-
...ja mūs savā apgādē. Nu saņē-
... apģērbu, apavus, vīnu utt.
... dažiem mēnešiem meža ga-
... bija izcirsts un devāmies uz
... darba vietu. Uzņēmuma va-
... mums katram bija jau samek-
... atsevišķas istabiņas vācu ģi-
...s, kas garantēja tīrību un ap-
...nu. Tagad te esam labu laiku
...as devu nesaņem sausā veidā,
...iesnīcā, no kopvirtuves. Arī
... darba un dzīves apstākļi labi.
...ājam akorddarbu, kāpēc katrs
... tik daudz, cik vēlas izpelnīt.
...kārto kādas personīgas lietas.
...mežā, kas ir tikai dažus kilo-
...s no apmešanās vietas, var
... pat veselu nedēļu. No tā cieš
...gi paša maks un tiek mazāk
... litrs vīna. Mums maksā RM
... par katru uzkrautu metru mi-
... papīrmalkas. Kam meža darbi
...tami, labi sapratīs, cik mūsu
...a liela, jo malkas garināšanu
... ar motorzāģi un vienīgi koku
...šana notiek ar parasto zāģi.
...ms, grūtāk klājas tiem, kam
...jā nometnē" muskuļi atraduši
...arba. Te strādājot, no uzņēmu-
...aņēmām apavus, puskažociņus,
... mēteļus, veļu utt., bet kantīnē
...m citas vajadzīgās mantas. 18.
...nbrī un Ziemsvētkos visi dar-
... bijām kopējos sarīkojumos,
... teicamā noorganizēšanā daudz
...ās uzņēmuma vadītāji. Ziem-
...os saņēmām arī veltes.
... uzņēmuma informācijas darbs
... garantēts vēl ilgi. Paies labs
... kamēr tiksim galā ar šejienes
... platībām, pēc kam gaida jau-
...arba vieta, kur jāizcērt 20.000
... m papīrmalkas. Pieņem arī
...s mežiniekus. Kas fiziskas pie-
... nebaidās, tam mežs būs īstā
... vieta.

Ž. Mētra

... IRO centrālais meklē-
...s birojs Arolsenā meklē

...i Kajaku, dzimušu 1908. gadā,
... Liepājas; Lūciju Kalkausi,
... v.; Imantu Kalnciemu, dz.
... no Rīgas; Jāni Kalniņu, dz.
... 7. 4.; Juri Kanderi, dz. 1944.
..., no Ventspils; Iru Kaņepāji,
...15. 18. 11., no Freiburgas; Mir-
...Kantisevi, dz. 1911. 24. 11., no
...uces; Helenu Kāpostu, dz.
... 20. 9., no Rīgas; Voldemāru
...stu, dz. 1900. 10. 3., no Rīgas;
... Konstanovski no Rīgas; Ignatu
...anovski no Rīgas; Ainu Kri-
... dz. 1941. 29. 5., no Dancigas;
... Krisoni, dz. 1912. 25. 12., pēd.
... no Pomeranijas; Ināru Kriso-
.... 1940. 25. 1., pēd. ziņas no Dan-
... Vitāliju Selecki, pēd. ziņas no
...rf/Kaernten.
...mu Bangi, dz. 1916. 12. 10., no
...s apr. Kaiču mājām; Alfu Bēr-
...10 g. v., pēd. ziņas no Meklen-
...s; Ludvigu Burbi, dz. 1886./87.;
...ldi Cauni, dz. 1912. 30. 10.; Ro-
... Dārziņu, dz. 1921. 22. 11., pēd.
... no Mazzalves; Olgu Dieriņu,
... v.; Johanu Ilzi Feldmani, dz.
...15. 1., pēd. ziņas no Freiburgas;
...andru Ikertu, dz. 1909. 5. 6.,
...ziņas no Kurzemes; Fridrichu
...i, dz. 1904.; Uldi Iksi, d. 1925.
....; Jadvigu Ilgaci, dz. 1922., no
... pag.; Janinu Ilgaci, dz. 1925.,
...eiļu pag.; Ernu Imaks, dz.
... pēd. ziņas no Liesa, Warthe-
... Alfonu Kadzeju, dz. 1912. 6. 10.,
...gas; Arturu Kureli, dz. 1931. 8.
...ēd. ziņas no Lodzas; Līnu Peku,
... v., pēd. ziņas no Frankfurtes;
... Pelši, dz. 1934./35.; Mildu
... dz. 1898.; Rutu Pelši, dz. 1935./
... Dagmaru Plūmi, dz. 1927., no

VĒSTULES REDAKCIJAI

...sariņš, Nirnbergā

...Ā TAS IZSKAIDROJAMS

...os iecirkņos LCP vēlēšanās ne-
...voruma un tur vēlēšanas no-
... otrreiz. Dažos iecirkņos tās
...pstiprinātas un arī tur notiks
.... Un nu notiek tā, ka iecirk-
...ur vēlēšanām jānotiek otrreiz,
...dātu sarakstos lasāmi kandi-
...kas jau reiz citā iecirknī kan-
...ši, bet nav ievēlēti. Un ir arī
... kandidāti, kas citā iecirknī
... ievēlēti, tomēr vēl pieteic sa-
...andidātūras arī otrā iecirknī,
...vēlas, lai tos ievēl divi vietās.
...ā, viens kandidāts ievēlēšanas
...mā mandātu var pieņemt tikai
...ena iecirkņa, tad rodas jautā-
... kas pieņems mandātu otrā
...nī? Tak laikam tas kandidāts,
...ja iecirknī gan kandidējis, bet
...aņēmis vajadzīgo balsu skaitu
...palicis tikai kandidātos. Vēlē-
... instrukcija, laikam gan, šādu
...ināciju" nenoliedz, bet vai ar
... tomēr top par kaut ko citu?
...pēc tas tiek darīts?

Runā par vāciešu pārtikas devu samazināšanu

„HITLERA UN BORMANA VĒSTNESIS" FRANKFURTES SAIMNIECĪBAS PADOMĒ

Amerikāņu militārās valdības pārtikas un lauksaimniecības nodaļas vadītājs paskaidrojis, ka esot iespējama vācu normālpatērētāju pārtikas devas samazināšana nākotnē no 1500 uz 1200 kaloriju dienā, ja vācieši labāk nepildīs produktu nodošanas pienākumus. Šis paskaidrojums radījis lielu uztraukumu un bažas vāciešos, un vairāki partiju pārstāvji jau izteikušies šai lietā. Sociāldemokratu vadītājs Hanoverā izteicies, ka šāda devu samazināšana nebūtu panesama, jo vācieši jau esot pie savu spēku robežām un pēc devu samazināšanas notiktu vispārēja saimniecības sabrukums. Nevarot tomēr noliegt, ka pārtikas nodevu lietā vācieši esot arī daudz grēkojuši. Hesenes vācu valdība savukārt atsaukusi ziņu, it kā tā apsvērtu devu samazināšanu. Tai arī neesot zināms, ka par to plānotu amerikāņu militārā valdība.

Otrs sarunu temats Vācijā ir nesenā Frankfurtes konference un tās atbalsis. Ievērojot ārkārtīgi asokritiku no padomju joslas, kliedu baumas, ka komūnisti izstāšoties no apvienotās anglu-amerikāņu joslas saimniecības padomes, protestējot pret Frankfurtes lēmumiem. Šīs baumas pagaidām tomēr neapstiprinājās. Frankfurtes politiskās aprindās valda pārliecība, ka komūnisti neatteiksies no pārstāvības apvienotās joslas lielākajā pārvaldes organizācijā.

Saimniecības padome nesen piedzēja neparastu starpgadījumu. Pie padomes prezidenta ieradās kāds nepazīstams vīrietis un paziņoja, ka viņam jānodod Hitlera un Bormana vēstījums. Nepazīstamo pievāca policija, kas viņu uzskata par prātā nojukušu. Sevišķi izteicās, ka drīz „esot vaļā" un „lietu" izraisījot ar īpašu paroli Ziemeļvācijas vai Berlīnes radiofonā. Šī parole būšot noteiktas vācu melodijas. Vispār „viss jau esot norunāts", un sabiedrotajiem „nekas neesot pretim", jo Bormans jau kara laikā bijis Padomju Savienībā, „lai visu pārrunātu". Tomēr vēl esot jānāk „revolūcijai".

Pret Frankfurtes lēmumiem izteicies nesen nodibinātās „bavāriešu partijas" sekretārs Pucs, kas kādā runā pieprasījis dibināt pilnīgi patstāvīgu un neatkarīgu „Bavārijas valsti" bez „traucētājiem prūšiem". Stāvoklis uzlabošoties tikai tad, kad Bavārija būšot suverēna un pati noteikšot par saviem ražojumiem. Aiz Frankfurtes kulisēm dibinoties centrālā valdība. Bavārija neesot nekāda „zeme", bet gan „valsts". Runā Pucs piesauca Atlantijas čartu un tautu pašnoteikšanās tiesības un jautāja, kādēļ gan Bavārija pēc 80 gadiem nevarētu „atzelt vecajās tradīcijās". Par pārtikas stāvokli runājot, Pucs izteicās, ka „amerikāņi gan nešājot rožu kroni bikšu kabatā", bet esot zināmi gadījumi, kur „teļa un cūkas kotletes nonākušas cūku silē".

Vēl nav beigusies polēmika par saimniecības direktora Zemlera Erlangenas runu, kurā viņš ļoti asi uzbruka okupācijas varai. Zemlera rīcību amerikāņu izdotā „Die Neue Zeitung" nosodīja kā atbildīga vācu darbinieka neattaisnojamu un dīvainu izlēcienu un atļauto brīvību nelietīgu izmantošanu.

Kristīgo demokratu ūnijas priekšsēdim Jakobam Kaizeram, ko padomju militārā valdība nesen atcēla no amata, tagad padomju joslā atņemtas arī publiskas runāšanas tiesības. Militārās pārvaldes informācijas šefs pulkvedis Tulpanovs piejmis audiencē jaunieceltо CDU priekšsēdi padomju joslā prof. Hikmanu, kā arī „t.s., „koordinācijas komisijas" locekļus. Pārrunas esot noritējušas „savstarpējā atklātībā un uzticībā".

Arī žīdi saškeļas

(Turpinājums no 1. lpp.)

Otra ar Palestīnu saistīta problēma, kas nodarbina politiķu prātus, ir vajadzība rast spēku, kas varētu piespiest arabus un žīdus akceptēt UN komisijas lēmumus par Palestīnas dalīšanu. Tāpēc prese arvien biežāk pieminot vajadzību beidzot radīt sen plānotos UN policijas spēkus. Par šo problēmu jau kopš pagājušā jūlija debatējusi UN militārā štāba komiteja, kurā ietilpst pa vienam ASV, Lielbritanijas, Padomju Savienības, Francijas un Ķīnas ģenerālštāba pārstāvim. Sēdes notikušas ik mēnesi divas reizes, bet neviena neesot ilgusi vairāk nekā 10 minūtes. Līdz šim vienošanās panākta tikai 3 jautājumos: 1. ka policijas spēkus nekad nevarēs pielietot pret vienu no 5 „lielajiem", kam ir veto tiesības Drošības padomē, 2. ka spēkus tāpēc pielietos tikai, lai apspiestu mazāku valstu agresiju, 3. ka 5 „lielajiem" būtu jādod lielākā daļa materiālu un karaspēka, kas policijas spēkiem būs vajadzīgi.

Par praktisko spēku izveidošanu nav iespējams vienoties tāpēc, ka lielvalstis un Ķīna ieteic pieprasīt vai nu kājnieku karaspēku, vai gaisa jeb flotes spēkus no dažādām valstīm, atkarībā no viņu iespējām un technisko gatavību, t.i., ka viena dotu gaisa spēkus, otri floti, trešie kājniekus utt. Krievi turpretim noteikti pieprasa, lai visas lielvalstis dod vienādus daudzumus un vienādas ieroču šķiras. Tā iznāktu, ka, piemēram, flotes spēki būtu jāpieskaņo nelielajai Ķīnas flotei. Tāpat būtu vāji iznāktu arī gaisa spēki. Nav vienprātības arī par vispārējo policijas spēku lielumu. ASV grib vismaz 15 kājnieku divizijas, bet krievi neatzīst vairāk par 12. ASV grib 2800 lidmašīnu, krievi 1200. ASV domā, ka Drošības padomes rīcībā vajadzētu nodot vismaz 3 kaujas kuģus un 6 bazes kuģus, bet krievi, kam tādu kuģu nav, vispār neatzīst tādu vienību iekļaušanu policijas spēkos. Apakškomisija, kas bija diskutējusi šos jautājumus vairāk mēnešus, pagājušā gada beigās paziņoja, ka nespēj to atrisināt un nosūtīja materiālus atpakaļ ģenerālštāba komitejai.

„Jewish Agency" politiskās daļas vadītājs Šertoks Nujorkā paskaidrojis, ka, pēc viņa domām, kārtības nodibināšanai uz Palestīnu vajadzētu nosūtīt 15—20.000 karavīru. Viņš ieteic mobilizēt žīdu karaspēku, kas gūtu UN atzīšanu, un protestēja pret to, ka žīdiem neļauj iepirkt ieročus un municiju, ja arabiem ļauj bruņoties, cik tie grib.

No Jeruzalemes ziņo, ka Telavivā kādā bankā iebrukušas 7 apbruņotas žīdietes un tur nolaupījušas 1000 mārciņu sterliņu banknotēs.

BBC, Newsweek

Sešas drošības joslas ap Atomgradu

NOSLĒPUMAINAS PADOMJU PILSĒTAS UN RŪPNIECĪBAS CENTRI SIBIRIJĀ

Ārzemju presē diezgan bieži parādās dažāda informācija, parasti vairāk gan minējumu veidā, par Padomju Savienības forsēto Sibirijas saimniecisko izmantošanu, par jaunām pilsētām un bruņošanās rūpniecības centriem attālās Padomju Savienības nomalēs. Interesants ir „France-Soir" Maskavas speciālkorespondenta Franka Fostera raksts, kas sakās esam pats redzējis daļu no „jaunceptajām" pilsētām Sibirijā.

Transsibirijas dzelzceļu 4000 km garumā, — raksta Fosters — izbūvēja 1905. gadā. Bet tā kā līnija bija viensliežu, tad satiksme abos virzienos bieži bija traucēta. Tādēļ, kad 1941. g. izcēlās karš, vācu propaganda apgalvoja, ka Sibirijas padomju armijas nekādi nevarot tikt palīgā Eiropas armijām. Bet četrus gadus vēlāk pasaule uzzināja, ka pastāvēja nevis viena vien, bet veselas 14 līnijas, kuras padomju iestādes ar nodomu nebija atzīmējušas ģenerālštāba kartēs. Ja būtu iespējams iegūt patiesu informāciju arī par citām nozarēm Padomju Savienībā, norāda Fosters, pasaule piedzīvotu vēl daudz līdzīgu pārsteigumu.

Apgabali aiz Urāla ar savām nepazīstamajām pilsētām, raksta Fosters, ir pasaule, par kuru mums nav nekāda priekšstata. Kas ir bijis, piemēram, Krasnoturinskā — pilsētā, kas radās 1943. g., notiekot cīņām par Staļingradu? Šī pilsēta Padomju Savienībai nozīmējot zeltu, ogles, dzelzsrūdu, vaŗu, mangānu, boksītu. Nav zināms, kur īsti tā atrodas, zināms vienīgi, ka Maskavas slepeno pilsētu sarakstā šai pilsētai ir 74. numurs. Bet Fosters pats esot redzējis šai pilsētā ielu dzelzceļa līnijas, modernas apgaismošanas ierīces, skolas, metallrūpnicas. Tas viss radies vietā, kur 10 mēnešus iepriekš klīduši apkārt izsalkušu vilku bari.

Bet Krasnoturinska, saka Fosters, tomēr neesot nekas, salīdzinot ar otru fantastisku pilsētu Magņitogorsku, kuras kā ar liniālu novilktās ielas esot 5 līdz 8 km garas. Šeit korespondents redzējis milzīgus dzelzs un betona blukus vairāku simtu tonnu smagumā, kas bijuši izkaisīti dažādās vietās pilsētā, bet kuru uzdevums grūti uzminams. No Magņitogorskas pirmo reizi Padomju Savienībā transportētas gatavas mājas uz 2000 km attāliem apgabaliem Āzijas stepēs, kur mājas uzstādītas.

Bez Krasnoturinskas un Magņitogorskas Sibirijā esot vēl lielāks skaits citu slepenu pilsētu, piemēram, ļoti noslēpumainā Urālu smago mašīnu rūpnīca „Ustm", kas arī nav atrodama nevienā kartē. Tā tagad neapšaubāmi svarīgākā fabrika visā Padomju Savienībā, un Maskavā to dēvējot par „fabriku fabriku". Fabrikas zīmi „Ustm" varot lasīt gan uz domēņu krāsnīm, celtņiem, valčiem, smagām spiedēm un daudzām citām vissmagākā tipa mašīnām.

Tālāk Fosters piemin Sverdlovsku, Amuras upes tuvumā. 1938. g. pilsētai bijuši 80.000 iedzīvotāju, bet tagad esot jau miljons. Sverdlovska ir izejas punkts tam Transsibirijas dzelzceļam, kas caur Krasnojarsku un Petrovsku sasniedz Chabarovsku un Vladivostoku. Netālu no Sverdlovskas radusies Komsomoļska, kas pirms kaŗa bijusi pieticīgs ciems, bet tagad tajā esot 950.000 iedzīvotāju. Tāpat Novosibirskā 1940. g. bijusi vēl necila, bet tagad tajā esot 1,3 miljona dvēseļu, un tur tagad izbūvējot lielākās lidmašīnu un municijas fabrikas visā Padomju Savienībā.

Sevišķi var interesēt Fostera stāsts par Atomgradu jeb atoma pilsētu, ko apjožot sešas aizsardzības un kontroles joslas, kuras pārvalda MVD. Dažādajās joslās ielaižot vienīgi personas, kas uzrāda zinātnisko pētījumu pārvaldes un kaŗa ministrijas izdotas īpašas apliecības. Minējumi par Atomgradu iedzīvotāju skaitu, kādus dzirdējis Fosters, svārstoties starp 30.000 un 70.000 cilvēku. Noteikti zināms esot tas, ka visus speciālistus, ko nosūta uz Atomgradu, iepriekš rūpīgi pārbauda. Viņi arī nedrīkst atstāt pilsētu, nedz droŝības joslas. Arī darba metodes Atomgradā esot visai īpatas. Fiziķi strādājot grupiņās pa divi. Tikko kāda grupa sasniegusi savā darbā kādu rezultātu, tūliņ darbu pārņem cita grupa. Šai apgabalā esot notikuši arī dažādi mēģinājumi, kas daļēji devuši panākumus, bet krieviem tomēr trūkstot „ķēdes pēdējā locekļa".

Pirmie rezultāti atomu skaldīšanas laukā esot sasniegti Maskavas radija institūtā ar liela apmēra ciklotrona aparāta palīdzību. Pēc padomju fiziķa Pētera Kapicas un Vavilova aplēsumiem, esot izdevies iegūt atombumbas ražošanai vajadzīgos datus. Pirms dažiem mēnešiem Kapica skaitījies Padomju Savienības fiziķis Nr. 1, bet tagad vairs neatrodoties Atomgradā un arī vairs nevadot mēģinājumus vietā, ko apzīmē par X 71. Šo mēģinājumu rezultāti arī bijuši tie, uz kuru pamata Molotovs izteicis apgalvojumu, ka Padomju Savienībai ir atombumbas noslēpums. Cik liekoties, tad patlaban vadību Atomgradā esot pārņēmis profesors Komarovs ar savu palīgu, Maskavas techniskās fizioloģijas institūta direktoru profesoru Žofru.

Par jaunu rūpnīcu izbūvi Sibirijā izteikusies arī pati „Pravda". Tā kā Padomju Savienība karā ar uz laiku zaudētiem rietumu rūpniecības apgabaliem zaudējusi arī 65% no savas ķeta un 58% no tērauda rūpniecības, tad Urālos un Sibirijā izbūvēti jauni lieli rūpniecības kompleksi. Jau 1942. g. padomju austrumu apgabalu rūpniecības produkcija esot pārsniegusi visas Padomju Savienības rūpniecības produkciju 1940. g.

„Pravdas" rakstā, ko nesen citēja arī Maskavas radiofons, sevišķi uzsvērti metallrūpniecības uzdevumi pēckara piecgades plānā. Tāpat kā iepriekš jau citas rūpniecības nozares, arī dažādi metallrūpniecības „kombināti" apņēmušies izpildīt piecgades plānu četros gados. Šis laika ietaupījums garantējot visa kopplāna reālizēšanu paredzētajā laikā — piecos gados. Jau tagad Padomju Savienība, raksta „Pravda", esot neatkarīga no „kapitālistiskajām ārzemēm". Valsts industriālizācijas straujais temps esot redzams jau no tā, ka, piemēram, velmētavu augstvērtīgo ražojumu produkcija vien 1940. g. bijusi astoņdesmitkārt lielāka nekā 1913. g.

PS

Minējumi par pārmaiņām politbirojā

BERVENS MASKAVĀ ĀRSTĒJIS „VIENU NO PADOMJU MARŠALIEM"

„Kādas nepazīstamas augstākas padomju personas" ārstēšanai uz Maskavu izsauktais zviedru ārsts Bervens pēc atgriešanās Stokholmā paskaidrojis, ka viņa pacients esot bijis „viens no padomju maršaliem". Uz jautājumu, vai tas bijis maršals Staļins, viņš atbildējis: „Nē, bet es nedrīkstu sava pacienta vārdu minēt."

Bervens atkārtoti paskaidrojis, ka viņam bijis jāapsolās sava pacienta vārdu neizpaust. Pacients slimojot ar kādu neparasta veida ādas vēzi, bet viņa dzīvība neesot tieši apdraudēta.

„Daily Mail" veltījis Staļina veselībai ievadrakstu. Laikraksts atzīst, ka neesot nekādu noteiktu pierādījumu tam, ka Staļins būtu slims, bet varot gan droši n... ...vālisims vairs nevarot būt sevišķi vesels vīrs. Viņš nekad neesot sevi taupījis jau kopš visagrākās jaunības dienām, kad sācis boļševiku aģitātora darbu. Viņš tagad esot visvecākais starp vēl dzīvajiem „veciem boļševikiem".

Tālāk „Daily Mail" aizrāda, ka Staļina stāvoklis pašā Padomju Savienībā pēdējo divu gadu laikā, šķiet, grozījies. Pēc grūtajiem kara laikiem viņš lielu daļu no pēdējiem gadiem pavadījis „atvaļinājumā". Tas nozīmējot, ka viņš nevarot personīgi piedalīties visās politbiroja sēdēs, kur praktiski izšķir viņa zemes likteņus. Daudzus lēmumus pieņem viņam klāt neesot, un tikai tais gadījumos, kad dažādo boļševistisko „skolu" pārstāvji politbirojā nevarot vienoties, Staļinam piekrītot augstākā vara izšķirt strīdus. Viņš esot kļuvis par „vecāko ...ru, kas ir mazāk vadonis un vairāk vidutājs."

Citu valstu politiķi ar šo apstākli jau rēķinājoties. Džordžs Kenans, kas būdams svarīgākais ASV ārlietu ministrijas politikas noteicējs un Krievijas lietu lietpratējs, ar „X" parakstītajā sensācionālajā rakstā par ASV turpmāko politiku pret Padomju Savienību, kas radīja ievērību pagājušā vasarā, jau paredzējis varas maiņu Krievijā un piebildis, ka pagājis 12 gadu, iekāms Staļinam galīgi izdevies nostiprināt no Ļeņina pārņemto varu un tas maksājis 12 milj. dzīvību. Pēc viņa domām apstākļi izvērstos tādi paši, ja kādam politbiroja loceklim būtu jāpārņem Staļina vara. Kenans domā, ka strīdus politbiroja locekļu vidū būtu neizbēgams un tas ...ērojami mazinātu padomju spēku.

„Daily Mail" tomēr piebilst, ka ir liels jautājums, vai šī a... tiešām pareiza. Staļina un Trocka konflikts tomēr neesot bijis tikai strīdus par tīri personīgu varu, bet gan divu dažādu uzskatu cīņa, jo Trockis nav ticējis iespējai, ka komūnisms varētu eksistēt tikai vienā valstī vien. Šo strīdu izšķīrusi vēsture. Esot daudz lietpratēju, kas domā, ka pasaulei jāatzīst tagadējā Padomju Savienība kā vēsturisks fakts, un ka neatkarīgi no iespējamas valdnieku maiņas, tās politika pamatos vairs nevar mainīties.

DM

DAŽOS VĀRDOS

Iesaukt vēl 6000 viru zemes aizsardzībai nolēmusi Grieķijas valdība. Tas esot darīts saskaņā ar ASV militāro misiju un piešķirto aizdevumu robežās. Sīvajās cīņās pie Arachovas, Korintes līča ziemeļos, karaliskā armija lietojusi arī aviāciju un saņēmusi gūstā 800 nemiernieku.

ASV aviācijas bazes Tripolitanijā, Malahā, varēs pastāvēt arī turpmāk, saskaņā ar Anglijas valdības piekrišanu. Pēc līdzšinējā līguma kara laikā nodibinātās bazes bija jālikvidē.

Lai panāktu miera atjaunošanos Indijā, Gandijs nolēmis badoties līdz nāvei. Sirijas, Libanonas, Ēģiptes un Irakas valdības piesūtījušas Pakistanas un Indijas ūnijas valdībām notu, kurā piesolās uzņemties starpniecību strīdus jautājumā par Kašmiru, kas draud izvērsties karā starp Pakistanu un Indiju.

Visas Ziemeļafrikas neatkarība no Francijas un Spānijas ir jaunas kustības mērķis, kas nodibinājusies Marokā un deklarējusi, ka Ziemeļafrikas arabi prasa savu valdību un gatavi par to karot ar sarunas ar Franciju un Spāniju.

Pārdevēt visas ielas, laukumus, ēkas, iestādes, fondus utt. kas līdz šim nosaukti karaļa vai viņa ģimenes locekļu vārdā, nolēmusi Rumānijas valdība.

Tirdzniecības līguma sarunām ar Padomju Savienību uz Maskavu devies Polijas ministru prezidents Cirankjēvičs.

Čechoslovakija grib uzsākt tirdzniecības sarunas ar Lielbritaniju.

Augstāko padomju vē... atsevišķām republikām pirmo... pēc kaŗa notikušas Baltkrievijā, Kazakstanā, Georgijā, Aserbeidžanā un Kirišovā. „Pravda" ziņo, k... ...šais Staļins visur kļuvis pirmais kandidāts. Vēlēšanās, kas notikušas arī Maskavā, Staļins esot ieguvis 99.99 proc. balsu.

Padomju robežsargs uz padomju un amerikāņu joslu robežas sašāvis kādu amerikāņu majoru, kas kopā ar sievu automobilī braucis pāri robežai pēc pārbraukšanas atļaujas saņemšanas. Majora kundze, kas nokritusi uz auto grīdas, nav ievai... Majors ... robežasargam, droši vien, neesot bijuši ļauni nolūki.

Pārskološanās vadītājiem jābūt kvalificētiem amatniekiem

Jāuzlabo attiecības starp nometņu komitejām un amatnieku biedrībām, jo savstarpējā saprašanās ne visur ir priekšzīmīga, atzina Latviešu amatnieku savienības pilnsapulcē, kurā piedalījās visu rietumu okupācijas joslu pārstāvji. Visnopietnākā vērība veltāma pārskološanās darbam, par šī pasākuma vadītājiem izraugot vienīgi kvalificētus amatniekus.

Februāra beigās un marta sākumā Stutgartē notiks visu DP tautību lietiskās mākslas darbu skate. Domāta arī plaša latviešu piedalīšanās. Darbi skatei pieteicami Latviešu amatnieku savienībai līdz 10. februārim.

Domājot par tālāko izceļošanu, amatnieku skati galvenokārt vēršas uz ASV, Kanādu un Austrāliju. Līdz šim no Vācijas aizbraukuši 6 amata meistari.

H. M.

Turcija piedāvājas uzņemt 7000 DP

BBC ziņo, ka IRO saņēmusi Turcijas valdības paziņojumu, kurā tā paskaidro, ka ir ar mieru uzņemt 7000 Eiropas DP, dodot tiem darba iespējas Turcijā un piešķirot Turcijas pavalstniecību. Pēc tā paša BBC ziņām, arī Kanādas valdība nolēmusi uzņemt vēl 6000 DP, galvenā kārtā ūdens spēkstaciju būvēm.

Sals, vētra, lietus

38 gradu sals šonedēļ iestājies Maskavā, kur līdz tam bija vissiltākā ziema kopš 50 gadiem. Lielā vētra, kas nedēļas sākumā piemeklēja Vāciju, sagrāvusi daudz namu drupu sabumbotajās pilsētās. Nirnbergā, drupām gāžoties, nogalināts viens un smagi ievainoti vairāki cilvēki. Visu Dienvideiropu piemeklējušas grēku plūdiem līdzīgas lietus gāzes.

Prasa 12 miljardu ASV gaisa spēkiem

(Turpinājums no 1. lpp.)

Pēc INS informācijas, viens no tiem jautājumiem, kam kongress piekritīšot visvienprātīgāk, esot Trumena ierosinājums uzņemt Alasku un Havaju salas par štatiem ASV. Militāri speciālisti un diplomāti vienprātīgi atzīstot, ka tas ievērojami stiprinātu ASV drošību, un atgādina, ka pagājušā karā ASV iestājušās taisni tāpēc, ka japāņi uzbruka Havaju salām, bet kara laikā esot bijis brīdis, kad tikko nav zaudēta Alaska. Līdz šim šīs zemes gan piederēja ASV, bet skaitījās „territorijas" un ne patstāvīgi štati.

Sīvas debates izraisījis priekšlikums Maršala plāna ietvaros nodot 16 Eiropas valstīm kopā 500 ASV kuģu. Republikāņu pārstāvis Bradlejs nosauc... šādu rīcību par draudu ASV drošībai un kaitēšanu ASV tirdzniecības flotei. Vēstnieks Londonā Duglass turpretim aizstāvējis priekšlikumu pagaidām nodot Eiropas valstīm 200 kuģu, par kuriem šīs valstis tūlīt samaksātu ceturto daļu no viņu cenas, bet atlikumu nomaksātu 5 gados. Ja šie kuģi, ar citu valstu jūrniekiem braukdami, tūlīt sāktu vest preces, ASV, pēc Duglasa domām, jau pirmajos 15 mēnešos pēc Maršala plāna iesākšanās varētu ietaupīt vairāk nekā 100 milj. dolaru.

ASV ārlietu ministrs Lovets preses konferencē paziņoja, ka amerikāņi nedomājot par Berlīnes atstāšanu. Viņš piebildis, ka Eiropas valstīm nevajadzētu sasaukt jaunu konferenci, iekāms ASV kongress nav izšķīries par Maršala plānu.

ASV valdība noraidījusi Dienvidslavijas protestu pret to, ka amerikāņi bloķējuši dienvidslavu vērtības par 70 milj. dolaru. Dienvidslavija esot ASV parādā 270 milj. dolaru par zaudējumiem, kas radušies ar amerikāņu īpašumu nacionālizēšanu un apķīlāšanu Dienvidslavijā.

BBC, NYHT

Otrs transports uz Austrāliju

13. janvārī no Brēmerhāfenas uz Austrāliju devās izceļotāju otrais transports. 850 aizbraucēju vidū vairums bija latviešu. Arī transporta medicīnisko darbinieku skaitā šoreiz bija vairāki mūsu tautieši. Šajās dienās uz Braziliju aizbrauca prof. E. Dārziņš ar kundzi — literātūras kritiķi Annu Dārziņu. No Eslingenas uz Braziliju devā... ...saimnieks Ž. Leimanis ar ģimeni.

H. M.

St. Moricā jau cep un vāra

VĒSTULE LATVIJAI NO OLIMPISKO SPĒĻU PILSĒTAS

Šveices laikraksti pašreiz pilni ar minējumiem par to, kas būs pēckara pirmo ziemas olimpisko spēļu uzvarētāji St. Moricā. Vismazāk gan šveicieši nodarbojas ap savu sportistu izredzēm, kaut cer, ka tie sagādās vienu otru pārsteigumu. Piektās olimpiskās ziemas spēles atklās 30. janvārī. Pirmajā dienā, pēc svinīgā ievadījuma ceremoniāla, programmā būs bobsleja un ledushokeja sacensības. No tā laika, kad St. Moricas kalējs Matiss uzbūvēja pirmo bobsleju, šogad paiet tieši pussimts gadu. Ar ietilpināšanu olimpisko spēļu programmā bobsleja sports ieguvis savu atzīšanu un arī šoreiz, tāpat kā iepriekšējās olimpiskajās sacensībās, šveicieši šeit cer gūt izcilus panākumus.

•

Ļoti grūts būs 3,5 km garais olimpiskais slēpošanas nobrauciena ceļš ar 900 m augstuma starpību. Tas sāksies 2680 m virs jūras līmeņa. Ziemeļniekiem un viduseiropiešiem lielas grūtības sagādās arī 50 km un 18 km distanču slēpojumi, jo ceļš izraudzīts ļoti kalnainā apvidū. Tur pašreiz notiek drudžains darbs. 50 km slēpojumā pēc ik 2 kilometriem ierīko pa raidstacijai, lai šī maratona slēpojuma gaitu pavēstītu visai pasaulei. Kā 18 km, tā arī 50 km sacensībā par galvenajiem uzvaras favorītiem uzskata zviedrus.

•

Lai olimpisko spēļu organizācija būtu priekšzīmīga, šveicieši strādā roku rokā. Šveices olimpiskās komitejas mītnē rit liels un grūts darbs. Viesnīcā Du Lac jau viss sagatavots pasaules 250 žurnālistu uzņemšanai. Norvēģi lūguši iekārtot tālruņus pie olimpiskās lēktuves, lai no turienes sarunātos tieši ar Oslo. Viņi zina, ka 7. februārī, kad notiks lēkšana, pie Oslo laikrakstu redakcijām drūzmēsies tūkstošiem ļaužu. Tie jau pirms laikrakstu iznākšanas vēlēsies zināt, kas pašreiz ir pasaules labākais lēcējs ar slēpēm. Dārgākā ieejas karte visām olimpiskajām sacensībām no 30. janv. līdz 8. febr. maksā 200 Šveices franku, bet lētākā 40 franku.

•

Pasaules labākie ziemas sportisti par olimpiskajām zelta medaļām cīnīsies 22 dažādās nozarēs. Kulminācija katrā ziņā būs 8. februārī, kad risināsies izšķirējas sacensības ledushokejā. St. Moricā rēķinās ar skatītāju un dalībnieku rekordskaitu. Pirmajās olimpiskajās ziemas spēlēs 1924. g. Šamoniksā piedalījās 16 valstu 293 sportisti un 32 000 skatītāju; 1928. g. St. Moricā 25 nāciju 491 reprezentants un 34.000 vērotāju; 1932. g. Leikplesidā 17 zemju 307 dalībnieki un 102.000 apmeklētāju; 1936. g. Ga-Pa pulcējās 28 valstu 756 sporta ļaudis un 619.000 skatītāju. Tāpat kā visās līdzšinējās „spēlēs", nepiedalīsies PSRS sportisti, taču reprezentēta būs 31 nācija. Pirmo reizi startēs Dānijas, Islandes un Korejas sportisti. Jaunākā dalībniece būs Portugales 8 g. v. daiļslidotāja Antonija Gonzalesa, kas ieradusies St. Moricā kopā ar savu vecmāmiņu. Japānietei Inadai 1936. g. Ga-Pa bija 11 un norvēģietei Sonai Henijai 1924. g. Šamoniksā 12 gadu. Arī šie „brīnumbērni" toreiz piedalījās daiļslidošanā. Līdzšinējās 4 olimpiskajās ziemas spēlēs norvēģi ieguvuši 20 zelta medaļas, amerikāņi 10, bet zviedri un somi pa 9. Sportisti, oficiālie viesi un žurnālisti šoreiz veidos 2200 cilvēku lielu „armiju". Pēc sacensībām tā būs apēdusi 550.000 kg pārtikas līdzekļu: 250.000 olu, 55.000 kg gaļas, 1100 kg putnu, 13.000 kg zivju, 104.000 kg sakņu, 165.000 kg kartupeļu, 66.000 kg augļu, 4.400 kg tauku un eļļas, 33.000 litru piena.

•

St. Moricā jau tagad cep un vāra, jo viens pēc otra ierodas ārzemju olimpiskie viesi. Pirmā lielā stila sensācija bija daiļslidošanas pasaules meistares Annas Barbaras Skotes ierašanās. Kanādietei līdzi atbraukusi māte un treneris. Pasaules čempione jau pačalojusi, ka tās dzimtās pilsētas Otavas pilsoņi viņai saziedojuši 10.000 dolaru pirkumiem Eiropā un ceļojumu izdevumiem: ir vērts būt ledus karalienei! Ļoti gaidīta bija arī ASV slēpotāju ierašanās. Viņi atveduši sev līdzi 240 pāru slēpju. Sacīkstēs St. Moricā un Arosā amerikāņi pierādīja lieliskas spējas lēkšanā. Gordons Vrens sasniedza 66 m tālumu, kas ir Arosas lēktuves jauns rekords. Austriešu un norvēģu treneri amerikāņiem atklājuši visus noslēpumus arī slalomā un nobraucienā. Šveicieši ar sevišķu interesi gaida Francijas vienības atbraukšanu, franči sola ievest pilnīgu apvērsumu ziemas sporta modēs. Par to rūpējušies Parīzes pasaules slavenie modes saloni. St. Moricā būs ne vien neredzēti tērpi, bet arī jauns slēpju modelis. Pēc vairāku gadu darba ar jauninājumiem slēpju darināšanā pasauli pārsteidzis Zalcburgas inženieris Oskars Stefens. Pirmo pāri jauno slēpju, kas pilnīgi atbilst starptautiskajiem noteikumiem, jau 24. decembrī pagatavoja Šveices slēpju fabrika Steule un Co. Austrietis Seps Bradls, pirmais cilvēks pasaulē, kas ar slēpēm aizlēca 100 metru, paskaidrojis žurnālistiem, ka olimpiskajās sacensībās viņš piedalīsies ar jaunā modeļa slēpēm. St. Moricā, Eiropas vecajā ziemas sporta centrā, šoreiz viss būs jauns: modes, slēpes un — gaida arī jaunus rekordus!

St. Moricā, janvārī.

Jēk. Laipnieks

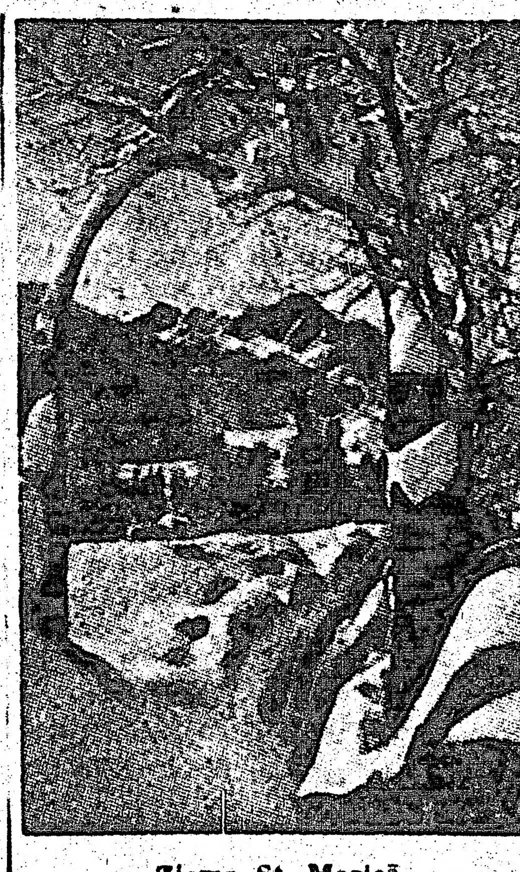

Ziema St. Moricā.

Darmštates Kursa Lībekā zaudē

Emigrācijas basketbola meistars Darmštates Kursa 10. un 11. janv. Lībekā ieradās bez Caunes un Meržejevska. Sacensības tomēr izvērtās par Lībekā pēdējā laikā neredzēti jauku sporta notikumu. Izlīdzinātā spēlē Lībekas YMCA (bij. Rīga) uzvarēja viesus 32—30 (14—15). Vēl 3 minūtes pirms beigām stāvoklis bija 30—30. Tad uzvaras grozu ieguva lībekiešu aizsargs Bērziņš, kam šoreiz vispār lieli nopelni savas vienības panākuma izcīnīšanā. Lībekas YMCAi Zebeliņš ieguva 11 p., Bērziņš 7, Berkolds 5, Švolmanis 5, Hermanovskis 2, Justs 2, bet darmštatiešiem Igenbergs 17, Stulpiņš 8, Lusārs 2, Veiss 2 un Neparts 1. Otrā dienā Kursa pieveica sastādīto vienību 39—29 (17—10). Zaudētāju sastāvā bija Vītols, Rušenieks, Mitkovs (visi Ķīle), Grosbergs un Turss (abi Lībeka). Otrā puslaikā šai vienībai talkā devās arī Zebeliņš un Berkolds. Volejbolā Lībekas YMCA (Pētersons, Švolmanis, Avotiņš, Šleicers, Bērziņš, Priednieks) uzvarēja Hesenes apg. meistaru Darmštates Kursu (Stulpiņš, Igenbergs, Neparts, Veiss, Treimanis, Lusārs) 15—5, 15—11.

Alfr. Vinčels

SENSĀCIJAS ANGLIJAS FUTBOLA KAUSA IZCĪŅĀ

Anglijas futbola kausa izcīņas 3. kārtā, kad pirmo reizi startēja arī 1. un 2. līgas vienības, vislielākā sensācija bija abu meistarībā vadošo vienpadsmit zaudējumi: 2. līgas Bradford vienība uzvarēja Arsenal 1—0 un 3. līgas Swindon pārspēja Burnley 2—0. No 1. līgas 22 vienībām zaudējumus piedzīvoja 8. Visvairāk apmeklētāju bija Aston Villa-Manchester United spēlē. 58.000 vērotāju piedzīvoja mančesteriešu 6—4 uzvaru. 1947. g. kausa ieguvējs Charlton Atletic pieveica Newcastle United 2—1. Kausa izcīņas 32 sacensībās bija vairāk nekā miljons skatītāju. Arsenal vienpadsmitam pēc nepatīkamā zaudējuma ir arī savi prieki: vienība uzaicināta viesoties ASV.

Mūsu izlases bokseris Ž. Šmits Augsburgā pieveica vācieti Grimingeru (Minchene) ar punktu pārsvaru.

Amerikāņu joslas meistarsacīkstes paukošanā ar zobenu, floreti un špagu, bet sievietēm ar floreti notiks 31. janv. un 1. febr. Eslingenā. Dalībnieki piesakāmi līdz 24. janv. Eslingenas YMCAi.

Fišbachas YMCAs sportisti uzvarēja poļu sargu vienību galda tenisā 3—1, volejbolā 16—14, 15—9 un basketbolā 51—39.

Liela uguns nelaime izcēlās Šarlerojas viesnīcā Grand Hotel, Beļģijā. Tur pašreiz bija apmetušies Vīnes Viennas vienības futbolisti. Uguns izplatījās tik ātri, ka Viennas kluba sekretārs A. Tots, lai nesadegtu, izlēca no viesnīcas 3. stāva istabas loga uz ielas. Viņš un vairāki futbolisti ļoti smagi ievainoti. Viniešu viesu spēli vajadzēja atlikt.

Mūsu emigrācijas meistars slēpošanā A. Reimanis aicināts strādāt slēpotāju nometnē, ko pasaules YMCA organizē pie Tegernzē.

PSRS meistarsacīkstēs ledushokejā Rīgas Dinamo vienība sacensībā Rīgā uzvarēja Maskavas Dinamo 4—1.

KĀ KOMŪNISTI PĀRŅĒMA MANU VALDĪBU ....

KO BIJUŠAIS UNGĀRIJAS MINISTRU PREZIDENTS FERENCS NADŽIJS PATS RAKSTIJIS „SATURDAY EVENING POST"

1939. g. maijā es biju viens no 14 sīksaimnieku deputātiem, ko ievēlēja Ungārijas parlamentā. Trīs mēnešus vēlāk sākās otrs pasaules karš. Ungārija nevēlējās nekā cita, kā palikt neitrāla. Bet 1941. gadā Vācija arvien vairāk nostiprināja pozīcijas mūsu zemē un mūs piespieda piedalīties Hitlera karā.

Lai gan mans pretnacistiskais noskaņojums bija vispār zināms, apstāklis, ka biju parlamenta deputāts, sargāja mani no apcietināšanas līdz 1944. g. martam, kad vācu armija okupēja Ungāriju un sāka aizturēt visus demokratiskos vadītājus, kas nepaspēja aizbēgt. Es paslēpos 1944. g. 12. aprīlī uzzināju, ka vācieši atradusi manu ģimeni Bisā un draud likt to cietumā, ja labprātīgi nepadošos. Es tad pats iesoļoju tieši Gestapo štābā Pecā.

Tā paša gada oktobrī vācieši iecēla skaidru nacistu valdību. Pēdējā brīdī pirms šī puča gāztais tieslietu ministrs vēl pirms amata nodošanas parakstīja rīkojumu atlaist visus bijušos parlamenta locekļus, kas atrodas apcietinājumā. Vēl iekāms nacisti bija apturējuši šī rīkojuma realizēšanu, mani draugi paglāba mani no cietuma un atkal paslēpa līdz pat tam laikam, kad krievi aplenca Budapeštu.

1945. g. janvārī Zoltans Tildijs un es atjaunojām sīksaimnieku partijas štābu Skotu misijas nama drupās Budapeštā. Mums nebija ne ziņu, ne pasta, ne telefona vai telegrafa. Pēc dažām dienām piepeši ar automobili pie mums ieradās viens no mūsu partijas dibinātājiem un redzamākiem darbiniekiem — Bela Kovačs. Viņš stāstīja, ka krievi Debrečenā iecēluši Ungārijas pagaidu valdību, kas sastādās no dažādu partiju pārstāvjiem. Pats Kovačs esot kļuvis iekšlietu ministra vietnieks. Patiesībā gan visu nosakot dīvaina, krieviski runājošu ungāru grupa, kam acīm redzot esot jau gatavi plāni visiem paredzētiem un neparedzētiem gadījumiem. Viņš teica, lai arī es dodoties līdz uz Debrečenu, kas ir ap 250 km no Budapeštas.

Tai braucienā briesmīgā kārtā redzēju, kas noticis ar manu zemi. Katra pilsēta, katrs ciems, katrs krustceļš bija bijis kaujas lauks. Lielākā daļa visu ēku bija bojātas, pagājušā rudens raža joprojām gulēja neizkulta, tilti un dzelzceļi sapostīti. Redzējām divtik daudz krievu, cik ungāru, krievu pilni bija ne tikai ceļi, bet arī lauki un pļavas visapkārt. Tā, ka viņi pēc krievu paraduma ņēma visus produktus no zemes, kur atradās, jau toreiz bija manāmas bada pazīmes zemnieku ciemos.

Jaunās valdības ministru prezidents bija ģenerālis Miklošs un tajā bija vēl divi citi ģenerāļi, kas pārgājuši krievu pusē kara beigās. Īstā vara bija septiņu citu vīru rokās — tos sauca par „septiņiem lieliem". Lielākā daļa no viņiem bija ilgus gadus dzīvojuši Krievijā, bet tagad apgalvoja, ka ir laimīgi, atgriezdamies dzimtenē, esot nopietni patrioti un lojāli pret Ungāriju, kaut arī ticot komūnistu ideāliem.

Pagaidu „valdība" praktiski bija pilnīgi bez varas, jo tai nebija nekādas iespējas sazināties ar pārējiem valsts apgabaliem. Pa to laiku komūnisti, kam netrūka ne sarkanās armijas transporta līdzekļu, ne telegrafa un radio ierīču, steidzīgi organizēja revolūcionāras padomes visā zemē, un veidoja jaunu policijas spēku.

1945. g. marta sākumā, kad biju atgriezies Budapeštā un pūlējos reorganizēt sīksaimnieku partiju, mani vienu nakti pārsteidza skaļa auto bremžu kaukšana aiz manām durvīm. Satraukts manā istabā iebrāzās kāds krievu pulkvedis.

„Steidzaities!" viņš sauca. „Jums Debrečenā jāpieņem likums par zemes sadalīšanu zemniekiem. Sēde jau iesākusies — ja nepasteigsities, to pieņems bez jums!"

Mana partija bija gatavojusies šī likuma panākšanai jau daudz gadu. Tagad krievi gribēja reālizēt to vienā dienā.

Debrečenā es lūkoju panākt, lai dažus visdrastiskākos likumprojekta pantus mīkstina. Es pieprasīju, lai lieliem zemes īpašniekiem atļauj paturēt ap 6 ha, kamēr krievi pastāvēja uz to, ka tiem, kam ir vairāk par 60 ha, nav atstājams nekas. Tā kā mūsu zemniekiem nebija piedzīvojumu pavisam sīku saimniecību apsaimniekošanā, es ieteicu iekārtot pietiekami daudz valsts farmu saimnieciskiem eksperimentiem. Bez tam ieteicu, lai katrā zemes dalīšanas komisijā ieceļ divas neieinteresētas personas un lai baznīcai un skolām atlīdzina atsavināto zemju vērtību.

Zoltans Tildijs pasauca mani malā un izbijušos seju teica: „Maršals Vorošilovs jau nepārprotami noteicis, kādai jābūt ungāru zemes reformai."

Komūnisti darīja visu, lai iegūtu sev vienkāršo ļaužu simpatijas, bet viņus šai ziņā kavēja viens grūti pārvarams šķērslis — krievu armijas izturēšanās. Ungāri gan spēja saprast, ka smagām kaujām seko zināms disciplīnas pagrimums, bet, kad ekscesi turpinājās mēnesi pēc mēneša, kad tie vērsās pret vismierīgāko pilsoņu mājām, sievām ģimenēm, tad izbailes pieauga.

Desmitiem tūkstošu ungāru aizturēja un nosūtīja uz Krieviju smagam darbam vai cietumā. Teica, ka tie esot politiski noziedznieki — simpatizētāji nacistiem. Daļa no viņiem nepašaubāmi tādi arī bija, bet daļa bija gluži vienkārši uz labu laimi sagrābti uz ielas.

Ungāru komūnisti saņēma šādi deportēto piederīgo adreses. Tad kāds komūnists mēdza ierasties pie ģimenes un teikts apmēram tā: „Jūsu dēls ir krievu rokās. Ja gribat atkal redzēt viņu Ungārijā, jums jādara tas, ko jums tagad uzdosim un jāpierāda, ka komūnistu partija var jums uzticēties."

Tādā veidā komūnistiem izdevās daudzus godājamus cilvēkus padarīt par spiegiem, ziņotājiem un nodevējiem. Līdz šim gan ļoti maz izsūtīto atgriezušies un mums nav nekādu ziņu, cik daudzi no tiem miruši.

(Turpinājums sekos)

Kad miljonārs paslēpjas DP nometnē

Lotringijas robežpilsētiņā Pfalcburgā nesen sabrauca vesela kolonna glaunu automobiļu un pats Parīzes policijas prefekts saldams veselu stundu mīņājās sniegā. Viņš bija ieradies šai mazpilsētiņā drusku neparastas satikšanās dēļ ar Jazepu Jaonoviču, 45 gadus vecu rumāni, kas dzimis Besarabijā, bijis lupatlasis, melntirgotājs, multimiljonārs un tagad mēģinājis kļūt DP.

Trīsdesmito gadu sākumā Jaonovičs bija nokļuvis no patumšās Kišiņevas uz gaišo Parīzi. Viņš un viņa brālis sāka tirgoties ar visu ko, bet visvairāk ar mantām, ko uzlasīja no lielpilsētas atkritumu tvertnēm. Izrādījās, ka tas izdevīgs veikals. Drīz viņu apgrozījums sasniedza trīs līdz četrus miljonus franku gadā, tīrā peļņa 2—300 000.

Īsti labi Jaonoviča veikali tomēr uzzēla tad, kad Francijā ienāca vācieši. No lupatu lasīšanas viņš pārgāja uz svarīgu izejvielu sagādāšanu vācu kara rūpniecībai. Arī ar Gestapo viņš bija labos draugos, un kad Franciju atkal atbrīvoja, Jaonovičs bija sapelnījis vairākus miljardus. Kaut arī franka vērtība vairs nebija liela, viņa bagātības novērtēja uz 85 miljoniem dolaru.

Bija ļaudis, kam Jaonoviča rīkošanās nepatika. Viņi minēja nelaipno vārdu — „kolaborātors". Bet Jaonovičs nebija cilvēks, kas stalgātu tikai ar vienu vien vesti. Viņš teica, ka sadarbošanās ar vāciešiem bijusi tikai nepieciešama maskošanās. Vai viņš neesot lieliski ar ziedojumiem atbalstījis pretestības kustību? Vēl nedaudz dienas pirms vāciešu padzīšanas no Francijas, viņš ar veselu miljonu esot palīdzējis nodibināt policijas grupu „Honneur et Police", kas teicās atbrīvojusi Parīzi.

Tā arī pēc kara daļa no Parīzes policijas slavas tika Jaonovičam. Viņš bieži ieradās pie policijas kungiem, un tie labprāt uzņēma cilvēku, kas zināja tik daudz stāstīt par Parīzes pagrīdnieku un spekulantu gaitām. Jaonovičs neskopojās un savukārt aicināja policiju mielastos. Bet arī policijai ir skauģi. Tie 1947. g. februārī beidzot panāca, ka Jaonoviču vajadzēja apcietināt. Bet kad apcietinātāji ieradās greznajā savrupmājā, ligzda jau bija tukša.

Ilgu laiku par viņu nekā nezināja. Detektīvi veltīgi pārmeklēja greznās viesnīcas Rivjerā. Tikai pēc daudz mēnešiem kļuva zināms, ka Jazeps Jaonovičs klusi un godīgi paslēpies — DP nometnē pie Minchenes. Tur viņš vairāk nekā pusgadu gatavojās aizstāvēties. Tad viņš rakstīja vēstuli savam vecajam draugam — Parīzes prefektam. Viņš paziņoja, ka ir gatavs stāties Francijas tiesu priekšā un aicināja sagaidīt viņu pie robežas Pfalcburgā.

Prefekts gaidīja ilgi un nolēma, ka Jaonovičs nebrauks. Bet tikai greznā „Pakarda" ass lūzums bija miljonāru aizkavējis. Viņš tiešām ieradās Parīzē, apspriedās ar prefektu, bet no prefektūras iznākdams sacīja žurnālistiem: „Tagad iešu pusdienas ēst!" Viņš devās taisnā ceļā uz Santē cietumu, kur gaidīs savas prāvas sākšanos.

„Spiegel"

✝

Mūsu mīļais filistrs

mag. oec.

KĀRLIS PALCERS,

dz. 1900. g. 31. martā Jelgavā, miris 1947. g. 31. decembrī Ambergā.

Dziļās sērās

Selonijas saime

✝

Mūsu mīļā

ALMA BULDERE,

dzim. Taumane,

dzim. 1808. g. 21. oktobrī, mirusi 1941. g. rudenī Sibīrijā.

Meita, znots, mazbērni Vācijā un dēls Krievijā. (524)

Edg. Ozoliņš Vircburgas Rietumu nometnes kantīnē paziņo, ka tā paplašināta ar

GRĀMATU UN LAIKRAKSTU NODAĻU,

kurā dabūjami Vācijas rietumu joslu, Zviedrijas un Londonas iespiedu darbi latviešu valodā.

Kantīne pieņem komisijā no izdevējiem un grāmatu vairumtirgotājiem iespiedu darbus ar normālo 10 proc. atlaidi. Norēķināšanās ik mēneša pēdējā dienā. (517)

Edg. Ozoliņa kantīne

Vircburgas Rietumu nometnē

Izceļotājiem uz Dienvidameriku!
Vēl nav par vēlu mācīties **spāņu valodu.** To Jūs varat ātri un ērti iemācīties manos kursos pa pastu. Katru stundu piesūta Jums ar pēcmaksu **RM. 52.—** mēnesī. Kursa ilgums 6—7 mēneši. Rakstīt: **Č. Jovalšas,** (14a) Bad Mergentheim, Postfach 34. (508)

Veru Genceli, dzim. Sergejevu, no Rēzeknes, meklē **A. Jozefovičs:** (24) Hamburg 36, Zoo Camp, Jungiusstrasse. (510)

Pieci latvju zēni vēlas iepazīties nopietnā precību nolūkā ar tautietēm no 18 līdz 28 g. Rakstīt: **Tonijam** (23 g.), **Paulim** (21 g.), **Haraldam** (25 g.), **Vilnim** (25 g.), **Dainim** (27 g.). Adr.: (23) DP Camp 268, Ohrbeck b. Osnabrück (523)

Māsas **Bālules,** — Annu, dzim. 1924. g. un Leontīni, dz. 1928 g., bija gaisasp. izpalīdzes Magdeburgā, meklē. **O. Bālulis:** (13b) München 9, Pirathoner Str. 18 I (511)

Fogeļa ģimeni un **Floru Šeibeli,** dzim. Grīnfeldi, no Jelgavas, vai kas par viņiem ko zinātu, lūdz atsaukties **L. Dombrovskis:** (20b) Göttingen, Lüttich Kaserne, Lettenlager. (525)

Tautiete, ja esi dzimusi 1923. g. 8. oktobrī, mīli vienkāršību dzīvē un mūzas gara veldzi, atsaucies izglītotam tautietim: **„K. L."** Fack 58 Spånga, Stokcholm. (479)

Meklēju savus piederīgos **Annu, Ādolfu** un **Haraldu Mačus** kā arī paziņas: (13a) Schwabach bei Nürnberg, Rittersbacherstr. 8. **Arvēds Mačs.** (452)

Aleksandru Skujiņu, dz. 1880. g. Rīgā, pēd. z. no Vīnes (Mödling, strādāja Siemens-Halske birojā) un **Marģeru Kalnavārnu,** dz. 1889. g., pēd. z. no Lisas (Wartegau), meklē **Valdemārs Jēgers:** (13a) Hersbruck-Bay., Latvian DP Camp, Ambergerstr. 64-22. (512)

Bij. karavīri vēlas sarakstīties ar latvietēm Anglijā. Vēstules lūdzam sūtīt uz šādu adresi: **A. Memenim,** E. V. W. Hostel, Bearley, Near Stratford on Avon, Warwickshire. (514)

Jūras vilki, R. Valdesa romānu, vēlos pirkt vai mainīt pret citu vērtīgu grāmatu. Piedāv. lūdzu adresēt: grāmatn. **„Burtnieks",** (14a) Esslingen/N., Nellingerstr. 8. (507)

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM. 7.— mēnesī — ar „Atpūtai", kas iznāk reizi nedēļā — RM. 9.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM. 6.— mēnesī par eks., bet ar „Atpūtai" RM. 8.— par eks. Sludinājumu maksa: RM. 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi pa puscenu, bet ne mazāk ka RM. 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.